Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 290 (6567) | 17 снежня 1939 г., нядзеля | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР аб узнагароджанні ордэнамі і медалямі СССР камісараў, начальнікаў, палітработнікаў і выкладчыкаў Ваенна-палітычнай Ордэна Леніна Акадэміі РСЧА імені В. І. Леніна.
Загад Народнага Камісара Абароны Саюза ССР.
Апошняе рашэнне Лігі нацый — паведамленне ТАСС.
Аператыўная зводка штаба Ленінградскай Ваеннай Акругі.
Зварот совецкай гаспадарчай дэлегацыі з Германіі.

У ДАПАМОГУ ПРАПАГАНДЫСТАМ І АГІТАТАРАМ.
Да 60-годдзя з дня нараджэння таварыша Сталіна.
І. Раневскі — Тржаство сталінскай палітыкі індустрыялізацыі СССР.
І. Тугарынаў — Перамога сталінскага плана калектывізацыі сельскай гаспадаркі.
Сустрэчы з таварышам Сталіным (урыўкі з расказаў).
А. Зільберман — Арганізуем праверку гатоўнасці да дня выбараў.
Я. Колас — Слава Арміі Чырвонай (верш).

ЗА РУБЯЖОМ:
«Уус эсці» аб візіце генерала Лайдонера ў Маскву.
Разгул белага тэрора ў манергеймаўскай Фінляндыі.
Злоўжыванні пры выбарах у ЗША.
На заходнім фронце.
Цяжкае становішча сямей ваеннаслужачых у Англіі.
На франтах Кітая.
Газета «Утро» аб мерапрыемствах совецкай улады ў Заходняй Беларусі.

АПОШНЯЕ РАШЭННЕ ЛІГІ НАЦЫЙ

ПАВЕДАМЛЕННЕ ТАСС

ТАСС упаўнаважан перадаць наступную ацэнку аўтарытэтных совецкіх кругоў рэзалюцыі Совета Лігі нацый ад 14 снежня аб «выключэнні» СССР з Лігі нацый.

Совет Лігі нацый прыняў 14 снежня рэзалюцыю аб «выключэнні» СССР з Лігі нацый з асуджэннем «дзеянняў СССР, накіраваных супроць фінляндскай дзяржавы».

Па думцы совецкіх кругоў, гэтае бяздумнае рашэнне Лігі нацый выклікае іранічную ўсмешку і яно здольна толькі скандаліць яго незадачлівых аўтараў.

Трэба, перш за ўсё, падкрэсліць, што правячыя кругі Англіі і Францыі, пад дыктоўку якіх прынята рэзалюцыя Совета Лігі нацый, не маюць ні маральнага, ні фармальнага права гаварыць аб «агрэсіі» СССР і аб асуджэнні гэтай «агрэсіі». Англія і Францыя трымаюць у сваім падначаленні даўно ўжо захвачаныя імі велізарныя тэрыторыі ў Азіі, у Афрыцы. Яны зусім нядаўна рашуча адхілілі мірныя прапановы Германіі, накіраваныя на быстрэйшага скончэння вайны. Яны будуюць сваю палітыку на прадаўжэнні вайны «да пераможнага канца». Ужо гэтыя акалічнасці, выкрываючыя агрэсарскую палітыку правячых кругоў Англіі і Францыі, павінны былі-б прымусіць іх быць паскрамней у справе вызначэння агрэсіі і зразумець, нарэшце, што правячыя кругі Англіі і Францыі пазбавілі сябе і маральнага і фармальнага права гаварыць аб чыёй-небудзь «агрэсіі» і, тым больш, аб «агрэсіі» з боку СССР.

Трэба, далей, адзначыць, што адносіны паміж Совецкім Саюзам і Фінляндыяй урэгуляваны дагаворам аб узаемадапамозе і дружбе, заключаным 2 снежня г. г. паміж Народным Урадам Фінляндскай Дэмакратычнай Рэспублікі і Урадам СССР. Гэтым дагаворам поўнасцю забяспечаны мірныя адносіны паміж СССР і Фінляндыяй і дружавественым чынам вырашаны, к задавальненню абодвух старон, як пытанні забеспячэння незалежнасці Фінляндыі і бяспекі Ленінграда, так і пытанні расшырэння тэрыторыі Фінляндыі за лік тэрыторыі СССР шляхам з'еднання карэльскіх раёнаў з Фінляндыяй. Як вядома, СССР перадае па гэтаму дагавору Фінляндыі 70 тысяч квадратных кіламетраў з насельніцтвам больш 100 тысяч чалавек у абмен на тэрыторыю Фінляндыі размеры менш 4 тысяч кіламетраў з насельніцтвам каля 25 тысяч чалавек. Калі захват чужой тэрыторыі і насільственае падпарадкаванне насельніцтва гэтай тэрыторыі чужой дзяржаве з'яўляецца асноўным элементам паняцця агрэсіі, то нельга не прызнаць, што дагавор СССР з Фінляндскай Рэспублікай сведчыць не аб агрэсіі, а наадварот — аб мірнай і дружалюбнай палітыцы СССР у адносінах Фінляндыі, маючай сваёй мэтай забеспячэнне незалежнасці Фінляндыі і ўмацненне яе магутнасці шляхам расшырэння яе тэрыторыі. Не можа быць сумнення, што цяперашнія Англія і Францыя паступілі-б у даным выпадку інакш, г. зн. яны проста ўзялі-б і захвацілі тэрыторыю Фінляндыі, як яны захвацілі ў свой час тэрыторыі Індыі, Індакітая, Мароко, або як яны захватвалі ў 1918—1919 годах тэрыторыю Совецкага Саюза.

Нарэшце, трэба адзначыць, што дагавор аб узаемадапамозе і дружбе паміж СССР і Фінляндскай Рэспублікай у поўнай меры забяспечвае мір паміж гэтымі краінамі. І іменна таму, што гэты дагавор забяспечвае мір і дружбу паміж абодвума краінамі, СССР не вядзе і не зацікаўлен весці вайну з Фінляндыяй. Толькі ранейшыя, ужо абанкроціўшыяся фінляндскія правіцелі з клікі Манергейма не хочуць ажыццяўлення гэтага дагавора і пад дыктоўку трэціх дзяржаў навязваюць Фінляндыі вайну супроць СССР наперакор сапраўднай волі фінляндскага народа. Сапраўдны сэнс рашэння Совета Лігі нацый заключаецца не ў імкненні да міру і не ў падтрыманні фінскага народа, а ў тым, каб падтрымаць абанкроціўшуюся кліку Манергейма, супроць фінскага народа і, тым самым, — распаліць вайну, у якую ўцягнут фінляндскі народ наперакор яго волі і ў сілу правакацыі клікі Манергейма.

Такім чынам, замест таго, каб садзейнічаць спыненню вайны паміж Германіяй і англа-французскім блокам, у чым, уласна, і павінна-б заключацца місія Лігі нацый, калі-б яна прадаўжала аставацца «інструментам міру», цяперашні састаў Совета Лігі нацый, правазгласіўшы палітыку падтрымання правакатараў вайны ў Фінляндыі — клікі Манергейма і Танера, стаў на шлях распальвання вайны таксама і на паўночным усходзе Еўропы.

Тым самым Ліга нацый, па міласці яе цяперашніх рэжысёраў, ператварылася з сякога-такога «інструменту міру», якім яна магла быць, у сапраўдны інструмент англа-французскага ваеннага блока па падтрыманню і распальванню вайны ў Еўропе.

Пры такой бясслаўнай эволюцыі Лігі нацый становіцца зусім зразумелым яе рашэнне аб «выключэнні» СССР. Паны імперыялісты, якія намерыліся ператварыць Лігу нацый у зброю сваіх ваенных інтарэсаў, рашылі прыдрапца да першага папаўшагася повада, каб пазбавіцца ад СССР, як адзінай сілы, здольнай процістаяць іх імперыялістычным махінацыям і выкрыць іх агрэсіўную палітыку.

Што-ж, тым горш для Лігі нацый і яе падарванага аўтарытэта.

У канчатковым рахунку СССР можа тут астацца ў выйгрышы. Па-першае, ён пазбаўлен цяпер ад абавязку несці маральную адказнасць за бясслаўныя справы Лігі нацый, прычым адказнасць за «астаўленне СССР па-за Лігай нацый» цалкам кладзецца на Лігу нацый і на яе англа-французскіх рэжысёраў. Па-другое, СССР цяпер ужо не звязан з пактам Лігі нацый і будзе мець ад гэтага часу свабодныя рукі.

Не прыходзіцца ўжо гаварыць, што сама абстаноўка, пры якой падрыхтоўвалася і выносілася рэзалюцыя Лігі нацый, накіраваная супроць СССР, выкрывае скандальныя махінацыі, да якіх прыбеглі англа-французскія прадстаўнікі ў Ліге нацый для дасягнення ўказанай мэты. Як вядома, Совет Лігі нацый складаецца з 15 членаў, за рэзалюцыю-ж аб «выключэнні» СССР было падана толькі 7 галасоў з ліку гэтых 15, гэта значыць рэзалюцыя прынята меншасцю членаў Совета Лігі. Астатнія 8 членаў Совета адносяцца або да ліку ўстрымаўшыхся, або да ліку адсутнічаўшых. Састаў прадстаўнікоў 7 дзяржаў, галасаваўшых за «выключэнне» СССР, гаворыць сам за сябе: у лік гэтых сямі ўваходзяць — Англія, Францыя, Бельгія, Балівія, Егіпет, Паўднёва-Афрыканскі саюз, Дамініканская рэспубліка.

Такім чынам, Англія і Францыя, якія маюць усяго 89 мільёнаў насельніцтва, апіраючыся на Бельгію, Балівію, Егіпет, Паўднёва-Афрыканскі саюз і Дамініканскую рэспубліку, якія маюць разам усяго 38 мільёнаў насельніцтва, прынялі рашэнне аб «выключэнні» Совецкага Саюза, які мае 183 мільёны насельніцтва. Выпадкова падабраныя «прадстаўнікі» 127 мільёнаў насельніцтва «выключылі» СССР з яго 183 мільёнамі насельніцтва. Але і для атрымання гэтых галасоў англа-французскім прадстаўнікам прышлося прыбегнуць перад днём галасавання да асобых махінацый па змяненню састава членаў Совета Лігі. Напярэдадні пасяджэння Совета праз асамблею Лігі нацый былі праведзены ў састаў членаў Совета, на непастаянныя месцы, — прадстаўнікі Паўднёва-Афрыканскага саюза і Балівіі (апошні выбран у другі раз) і на так званыя часовыя месцы — прадстаўнік Егіпта. Значыць, з ліку сямі прадстаўнікоў, галасаваўшых у Совеце Лігі за «выключэнне» СССР, тры прадстаўнікі былі падабраны спецыяльным чынам. Гэтымі скандальнымі махінацыямі прадстаўнікі Англіі і Францыі ў Ліге нацый канчаткова падарвалі ўсякую палітычную і маральную вагу свайго галасавання 14 снежня.

Несумненна, што падобныя скандальныя махінацыі маглі быць прадыктаваны толькі той атмасферай палітычнай рэакцыі і маральнага заняпаду, якая пануе цяпер у «сферах» Лігі нацый.

Чаго варты рашэнні Лігі нацый, прынятыя ў падобнай атмасферы, — не цяжка зразумець.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА
ШТАБА ЛЕНІНГРАДСКАЙ ВАЕННАЙ АКРУГІ

На працягу 16 снежня нашы войскі на **Мурманскім** і **Ухцінскім** напрамках прадаўжалі прасоўванне наперад. На іншых напрамках дробныя сутычкі і пошукі разведчыкаў. У мястэчку **Сальмі-Ярві** фінамі пры адступленні спалены ўсе пабудовы, належачыя фінскаму насельніцтву, і жыхары насільствена ўведзены. [illegible] ... [illegible] фінамі.

Зварот совецкай гаспадарчай дэлегацыі з Германіі

Совецкая гаспадарчая дэлегацыя на чале з Народным Камісарам т. Тэвосянам і [illegible] т. Сафчанка, якая [illegible] Германію, [illegible] устанавіла [illegible] з рознымі галінамі германскай індустрыі і пазнаёмілася з рад заводаў, звязаных з пастаўкамі прамысловай прадукцыі ў Совецкі Саюз. Пасля выканання сваіх задач 16 снежня вярнулася ў Маскву. (ТАСС).

УКАЗ

Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР

Аб узнагароджанні ордэнамі і медалямі СССР камісараў, начальнікаў, палітработнікаў і выкладчыкаў ваенна-палітычнай ордэна Леніна акадэміі РСЧА імені В. І. Леніна

У сувязі з XX гадавінай Ваенна-палітычнай ордэна Леніна Акадэміі РСЧА імені **В. І. Леніна** за [illegible] работу па вырошчванню і выхаванню кадраў ваенных камісараў, палітработнікаў і выкладчыкаў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота ўзнагародзіць камісараў, начальнікаў, палітработнікаў і выкладчыкаў:

ОРДЭНАМ «ЧЫРВОНАЙ ЗВЕЗДЫ»

1. Палкавога камісара **Базанава** Міхаіла Васільевіча.
2. Палкоўніка **Балотава** Андрэя Фёдаравіча.
3. Брыгаднага камісара **Кавалеўскага** Аляксея Іванавіча.
4. Брыгаднага камісара **Касачэнка** Грыгорыя Пятровіча.
5. Брыгаднага камісара **Шчарбакова** Аляксандра Нікалаевіча.

ОРДЭНАМ «ЗНАК ПОЧЕТА»

1. Дывізійнага камісара **Бежава** Фёдара Ефімавіча.
2. Брыгаднага камісара **Орлова** Івана Аляксеевіча.
3. Інтэнданта 2 ранга **Прохарава** Семёна Філіпавіча.

МЕДАЛЛЮ «ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ»

1. Ваенурача 2 ранга **Абрамава** Гурыя Нікалаевіча.
2. Брыгаднага камісара **Баганчыкава** Міхаіла Пятровіча.
3. Палкавога камісара **Дунаева** Петра Сямёнавіча.
4. Загадчыку кафедры рускай мовы **Іорданскую** Екацярыну Іванаўну.
5. Брыгаднага камісара **Карапёва** Аляксандра Грыгор'евіча.
6. Брыгаднага камісара **Лебедзева** Сергея Нікалаевіча.
7. Бібліятэкара акадэмічнай бібліятэкі **Левіну** Берту Мордухаўну.
8. Палкавога камісара **Махліса** Наума Саламонавіча.
9. Палкавога камісара **Мордвінава** Івана Іванавіча.
10. Палкавога камісара **Цалемчук** Якава Ільіча.

Намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР **А. БАДАЕЎ.**

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР **А. ГОРКІН.**

Масква, Крэмль. 14 снежня 1939 г.

ЗАГАД

Народнага Камісара Абароны Саюза ССР

14 снежня 1939 года № 232 *Масква*

Ваенна-палітычная ордэна Леніна Акадэмія РСЧА імені В. І. Леніна святкуе сёння сваю XX гадавіну.

20 год назад, у гады гераічнай барацьбы савецкага народа супроць унутранай контррэвалюцыі і замежнай ваеннай інтэрвенцыі, была створана Ваенна-палітычная Акадэмія РСЧА. Побач з спецыяльнымі ваеннымі акадэміямі яна расла і фарміравалася ў магутную творчую ваенна-навучальную ўстанову. На абавязку Акадэміі ляжала трудней шая і адказнейшая задача — [illegible] сапраўдных, адукаваных марксістаў-ленінцаў, палітычных кіраўнікоў Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота [illegible].

Бальшавіцкая партыя ... [illegible]

Праўнаўшы 20 год свайго існавання, Акадэмія, якая мела ў мінулым ... [illegible] выпусціла ... [illegible] камісараў.

Акадэмія дала Чырвонай Арміі і Флоту тысячы высокакваліфікаваных камісараў і палітработнікаў, верных сыноў партыі Леніна—Сталіна, зорных, пільных і непрымірымых да ўсіх ворагаў народа.

Ваенна-палітычная Акадэмія ... [illegible] сваёй заслужанай любоўю і павагай Чырвонай Арміі. Выхаванцаў Акадэміі можна сустрэць на кіруючых пастах ва ўсіх акругах і арміях, ва ўсіх флотах і флатыліях.

У годы грамадзянскай вайны выхаванцы Акадэміі мужна змагаліся супроць ворагаў савецкай краіны, ... [illegible]

Ленінская Акадэмія з'яўлялася верным апло ... [illegible] партыі Леніна—Сталіна ... [illegible] 31 кастрычніка 1934 года Акадэмія ўзнагароджана Урадам вышэйшай узнагародай — ордэнам Леніна.

Дваццацігоддзе ваенна-палітычнай Акадэміі ... [illegible] Чырвонай Арміі ... [illegible]

Савецкі Урад, у азнаменаванне 20-й гадавіны Ваенна-палітычнай ордэна Леніна Акадэміі РСЧА імені В. І. Леніна, узнагародзіў ... [illegible]

[illegible]

Цвёрда ўпэўнен, што і ў далейшым Ваенна-палітычная Акадэмія, якая носіць імя геніяльнага Леніна, будзе рыхтаваць кадры камісараў і палітработнікаў, адукаваных, узорных і цалкам адданых справе Леніна—Сталіна, гатовых у любую мінуту выканаць свой абавязак байца і начальніка Чырвонай Арміі.

Жадаю Акадэміі поспехаў і далейшага росквіту.

Народны Камісар Абароны СССР Маршал Совецкага Саюза

К. ВАРАШЫЛАЎ

Якуб КОЛАС

Слава Арміі Чырвонай

Пазірае ноч у вокны
Мутным вокам мжы
Ды ўсё булькаюць маркотна
Кроплі ў капяжы.

Можа часам закалыша
Мяне шэпат-звон.
Я не сплю. Навокал ціша.
Не прыходзіць сон.

Думкі-ж мкнуцца ў свет шырокі —
Шмат для іх пуцін.
І я ўспомню край далёкі,
Дзе мой брат і сын;

Край суровы і пануры
Між азёр і скал,
Дзе грыміць не голас буры,
А гарматны шквал.

Паўстаюць малюнкі, з'явы,
Водгулле вайны,
І байцы, мае дзяржавы
Верныя сыны

Як жывыя прада мною
Ўстануць у вачах.
Чую сэрцам і душою,
Як цяжкі іх шлях.

Дзе на кожным кроку здрада,
Безліч скрытных мін,
Дзе лавушкі і засады
Ставіць белафін.

Ды ніштo спыніць не можа
Вольнай сілы рух —
Гнецца, рвецца стан варожы
І яго ланцуг.

Па крывых дарогах, сцежках
І па схілах гор
Ззяе сонечнай усмешкай
Жар армейскіх зор.

Ідуць смела і сурова
Пад напеў пургі
І законы праўды новай
Нясуць іх сцягі.

Гэта праўда — дружба, згода,
Творчай працы шыр,
Развяволеных народаў
Непарушны мір.

Пад магутнай абаронай
Гляне сонца й там.
Слава Арміі Чырвонай
І яе сынам!

10/XII—39 г.

АРГАНІЗУЕМ ПРАВЕРКУ ГАТОЎНАСЦІ ДА ДНЯ ВЫБАРАЎ

Працоўныя Магілева сустракаюць дзень выбараў новымі вытворчымі перамогамі. Такія прадпрыемствы, як скурзавод імені Сталіна, косцеапрацоўчы завод і інш., датэрмінова закончылі гадавую праграму і да канца года дадуць звыш плана прадукцыі на сотні тысяч рублёў. Скурзавод імені Сталіна дасць звыш плана прадукцыі на 800 тыс. рублёў, косцеапрацоўчы завод—на 300 тыс. рублёў, сушкамбінат—на 750 тыс. рублёў і т. д.

Усюды адчуваецца велізарны палітычны ўздым. У горадзе прайшло многа сустрэч кандыдатаў са сваімі выбаршчыкамі. Гэтыя сустрэчы ператварыліся ў магутную дэманстрацыю совецкага патрыятызма, любві і адданасці вялікай партыі Леніна—Сталіна.

Зараз гарадская камісія па выбарах у Магілёўскі горсовет падагульвае праробленую работу і арганізуе праверку гатоўнасці ўсіх участкаў да дня галасавання.

У астаўшыяся да выбараў дні неабходна яшчэ больш пашырыць агітацыю за кандыдатаў, азнаёміць выбаршчыкаў з тэхнікай выбараў. Партарганізацыі павінны праявіць у гэтай справе сапраўдную большэвіцкую ініцыятыву.

Асаблівую ўвагу неабходна звярнуць на завяршэнне арганізацыйна-тэхнічнай падрыхтоўкі выбараў.

Большасць участкаў горада поўнасцю падрыхтавана да дня выбараў. На ўчастках №№ 44, 45, 30, 10 і інш. ужо абсталяваны кабіны, упрыгожаны памяшканні, прадумана ўсё да дробязей, намечана праграма мастацкага абслугоўвання выбаршчыкаў, складзены спіскі старыкоў, за якімі трэба будзе паслаць рамізніка ці аўтамашыну.

На жаль, ёсць яшчэ рад участкаў, дзе слаба абстаіць справа з арганізацыйна-тэхнічнай падрыхтоўкай да выбараў, напрыклад, участкі №№ 15, 38 і 39. Участак № 12 размешчан у самым цэнтры горада — у кінотэатры, але ён яшчэ не абсталяван. Агітацыйная работа тут праводзіцца даволі слаба.

Гарадская камісія зараз накіравала ўсю сваю ўвагу на праверку гатоўнасці кожнага выбарчага ўчастка да дня выбараў. Прынят рад мер, каб палепшыць работу адстаючых участкаў.

Праведзена ўжо некалькі семінараў, нарад старшынь і сакратароў участковых выбарчых камісій па азнаямленню з тэхнікай выбараў, афармленнем дакументаў, арганізацыяй работы на выбарчых участках. У бліжэйшы дзень правядзем нараду старшынь і сакратароў акруговых камісій.

А. М. ЗІЛЬБЕРМАН,
старшыня гарадской выбарчай камісіі па выбарах у Магілёўскі гарадскі совет.

НАРАДЫ БРЫГАДЗІРАЎ-СТОПУДОВІКАЎ

ОРША. 15 снежня аршанскі райком партыі і райвыканком склікалі нараду брыгадзіраў-стопудовікаў, старшынь калгасаў і аграномаў. На нарадзе прысутнічала звыш 80 чалавек.

Загадчык райземаддзела тав. Лісоў, адкрываючы нараду, гаварыў аб вялікім размаху руху стопудовікаў, пачатага ў Сталінградскай вобласці. Ён расказаў аб выдатных дасягненнях у барацьбе за сталінскі ўраджай на Аршаншчыне.

Выступіўшы на нарадзе брыгадзір калгаса «Чырвоны сцяг» Бараньскага сельсовета, тав. Мядзведскі расказаў аб багатым ураджаі, які знімаецца з года ў год у калгасе. Яго брыгада зняла ў гэтым годзе па 19 цэнтнераў зернавых з гектара і ячменю па 20 цэнтнераў.

Брыгадзір калгаса «Чырвоны Бераг» тав. Таўгер расказаў аб сваіх дасягненнях.

— Мы, удзельнікі Ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі, атрымалі па 19 цэнтнераў зернавых з гектара, а першая брыгада зняла з плошчы ў 50 гектараў па 22 цэнтнеры. На заклік сталінградскіх брыгадзіраў-стопудовікаў мы адказалі абавязацельствам даць у 1940 г. 25 цэнтнераў зернавых, 200 цэнтнераў бульбы і 400 цэнтнераў гуркоў з гектара.

Брыгадзір калгаса імені Варашылава т. Шакуцін расказаў аб тым, як іх калгас дабіўся ўраджаю ў 27 цэнтнераў пшаніцы з гектара.

Нарада ўдзяліла вялікую ўвагу пытанню насеннаводства.

На нарадзе выступіла 15 чалавек. Прыняты зварот да ўсіх калгаснікаў і брыгадзіраў раёна з заклікам разгарнуць шырокую барацьбу за высокі сталінскі ўраджай у будучым годзе, за ўсямернае развіццё масавага руху стопудовікаў.

***

БАБРУЙСК. Заклік брыгадзіраў-стопудовікаў Сталінградскай вобласці знайшоў жывы водгук сярод стаханаўцаў сельскай гаспадаркі Бабруйскага раёна. Заклік сталінградцаў быў абмеркаван на нарадзе калгасных брыгадзіраў пры Бабруйскім райземаддзеле.

Брыгадзіры падзяліліся вопытам барацьбы за ўзняцце ўраджайнасці. Тав. Лаўрыновіч — брыгадзір калгаса імені Варашылава Цялушскага сельсовета, расказаў, што ў бягучым годзе калгас атрымаў ураджай жыта па 16 цэнтнераў з гектара, а яравых культур—па 14 цэнтнераў. Агароднія брыгады атрымалі па 30—35 тон гародніны з гектара. У будучым годзе калгаснікі абавязаліся дабіцца не менш 100 пудоў з гектара па ўсіх зернавых культурах.

Брыгадзір калгаса «Прагрэс» Сычкоўскага сельсовета, тав. Бяляеў расказаў, як на працягу апошніх год калгас дабіваецца высокіх ураджаяў па ўсіх культурах. Агароднія брыгады калгаса атрымалі сярэдні ўраджай капусты па 25 тон з гектара. 4 гектары агароду далі калгасу ў гэтым годзе даход у 28 тысяч рублёў.

Удзельнікі нарады, горача падтрымліваючы заклік брыгадзіраў-стопудовікаў, уступілі ў соцыялістычнае спаборніцтва за атрыманне ў будучым годзе высокіх сталінскіх ураджаяў. (БЕЛТА).

ГАЗЕТА „УТРО“ АБ МЕРАПРЫЕМСТВАХ СОВЕЦКАЙ УЛАДЫ Ў ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ

САФІЯ, 15 снежня. (ТАСС). Учора ў газеце «Утро» надрукавана інфармацыя аб мерапрыемствах совецкай улады на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Газета піша: «У горадзе Гродна пачалося будаўніцтва буйнага хлебазавода прадукцыйнасцю ў 40 тон хлеба ў дзень. Такія-ж заводы будуюцца і ў іншых гарадах Заходняй Беларусі. Ліквідавана поўнасцю беспрацоўе сярод будаўнікоў і рабочых паліграфічнай прамысловасці. Рад тэкстыльных фабрык пачынае працаваць у тры змены. Гэтым самым будзе ліквідавана беспрацоўе і сярод рабочых гэтай галіны прамысловасці». Газета паведамляе аб цэлым радзе мерапрыемстваў па паляпшэнню жыллёва-бытавых умоў, праводзімых совецкімі органамі на тэрыторыі Заходняй Беларусі.

У дапамогу прапагандыстам і агітатарам

Да 60-годдзя з дня нараджэння таварыша Сталіна

ТАРЖАСТВО СТАЛІНСКАЙ ПАЛІТЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ СССР

Многа слаўных гістарычных перамог атрымала наша радзіма пад геніяльным кіраўніцтвам таварыша Сталіна — вялікага прадаўжальніка справы Леніна. Рашаючая роля ў вялікіх перамогах соцыялізма належыць сталінскай палітыцы індустрыялізацыі — той палітыцы, якая была накіравана на ператварэнне нашай краіны з аграрнай у індустрыяльную, з поўжабрацкай, некультурнай, адсталай тэхнічна і эканамічна ў краіну багатую, культурную, тэхнічна перадавую і эканамічна незалежную ад капіталістычнага свету.

Вялікі Ленін, бацька нашай дзяржавы, бацька нашай партыі, не раз указваў, што «адзінай матэрыяльнай асновай соцыялізма можа быць буйная машынная прамысловасць, здольная рэарганізаваць і земляробства» (Ленін, т. XXVI, стар. 434).

Вялікі пераемнік Леніна, таварыш Сталін распрацаваў, развіў і ўвасобіў у жыццё мару Леніна аб стварэнні ў нашай краіне перадавой соцыялістычнай індустрыі.

***

Аснова сталінскай праграмы індустрыялізацыі заключалася ў тым, каб развіць у нашай краіне ўласную вытворчасць прылад і сродкаў вытворчасці. Толькі ажыццяўленне гэтай задачы магло забяспечыць нашай краіне, акружанай капіталістамі, гаспадарчую самастойнасць, захаваць яе ад ператварэння ў прыдатак сусветнага капіталізма.

Разгорнутую праграму соцыялістычнай індустрыялізацыі таварыш Сталін даў у канцы 1925 года на XIV з'ездзе партыі. Ён намеціў гістарычную праграму ператварэння нашай краіны з аграрнай у індустрыяльную, якая вяла прамой дарогай да перамогі соцыялізма ў СССР.

Зіноўеўска-трацкісцкая зграя, імкнучыся пахаваць у нашай краіне соцыялізм, проціпаставіла сталінскай праграме свае планы, якія немінуча прывялі-б да аднаўлення капіталізма ў СССР.

Партыя адвергла меншавіцкія планы зіноўеўцаў і трацкістаў.

Партыя пайшла за Сталіным па ленінскаму шляху. За Сталіным пайшла і ўся краіна, разгарнуўшы пасля XIV з'езда партыі барацьбу за правядзенне ў жыццё сталінскага плана соцыялістычнай індустрыялізацыі.

***

У нябачана кароткі, з гістарычнага пункту гледжання, перыяд часу — 10—15 год — у нашай краіне была занава створана буйная машынная індустрыя, заснаваная на апошніх дасягненнях сусветнай тэхнікі.

Былі пабудаваны новыя машынабудаўнічыя, металургічныя, аўтамабільныя, трактарныя, хімічныя заводы; наладжана ўласная вытворчасць рухавікоў і абсталявання для электрастанцый; узняты здабыча вугалю і вытворчасць металу; створана новая магутная абаронная прамысловасць; збудаваны новыя заводы сучасных сельскагаспадарчых машын і т. д.

У рэзультаце наша краіна мае зараз магутную соцыялістычную прамысловасць, якая здольна ствараць самыя ўдасканаленыя прылады вытворчасці і выпускаць у масавым маштабе ўсе сучасныя прылады абароны і снабжаць імі ў дастатковай колькасці нашу гераічную Чырвоную Армію і растучы з кожным днём Ваенна-Марскі Флот.

Сталінская індустрыялізацыя, ператвараючы СССР з краіны аграрнай у індустрыяльную, ліквідавала да канца капіталістычныя элементы, забяспечыла пабудову соцыялістычнага грамадства, стварыла эканамічную аснову для поўнага знішчэння класаў у СССР.

Перамога сталінскага плана індустрыялізацыі дала магчымасць пераўзброіць і рэканструіраваць не толькі прамысловасць, але і транспарт, але і сельскую гаспадарку на базе соцыялізма. Дробная і распыленая сялянская гаспадарка атрымала матэрыяльную аснову для пераходу да буйнай машынізаванай калектыўнай гаспадаркі. Рухнулі апошнія надзеі капіталістаў на магчымасць аднаўлення капіталізма ў СССР.

Ажыццяўленне сталінскай праграмы індустрыялізацыі стварыла ўсе тэхнічныя і эканамічныя ўмовы для максімальнага ўмацавання абароназдольнасці краіны і падрыхтавала яе да рашучага адпору ўсякім спробам ваеннага нападу звонку.

Па меры ажыццяўлення сталінскай праграмы індустрыялізацыі, СССР у корані пераўтвараўся, скідаючы з сябе старое аблічча адсталасці і сярэдневякоўя.

Абнавілася зямля, упрыгожыліся гарады і вёскі, культура пранікла ў самыя аддаленыя глухія куткі.

Дзве сталінскія пяцігодкі — па размаху соцыялістычнага будаўніцтва, па сваіх пераўтваральных рэзультатах — гэта цэлая эпоха.

У выніку першай пяцігодкі СССР абагнаў па аб'ёму прамысловай вытворчасці такую капіталістычную краіну, як Францыя.

У выніку другой пяцігодкі Совецкі Саюз абагнаў па аб'ёму прамысловай вытворчасці Англію, абагнаў і Германію.

Да пачатку трэцяй пяцігодкі Совецкі Саюз па аб'ёму прамысловай вытворчасці абагнаў ужо ўсе капіталістычныя краіны, апрача Злучаных Штатаў Амерыкі.

***

Такі гіганцкі шлях, пройдзены нашай краінай за самы кароткі гістарычны перыяд. Ажыццёўлены задачы смелыя, грандыёзныя, неймавернай труднасці.

Нам прыходзілася пачынаць у краіне, прадстаўляўшай сабою акіян дробных сялянскіх гаспадарак, у якім былі толькі асобныя астраўкі прамысловасці з устарэлым, зношаным абсталяваннем.

Капіталісты будавалі сваю індустрыю на сродкі, здабытыя шляхам грабяжу калоній, шляхам ваенных кантрыбуцый, знешніх пазык. Соцыялістычная індустрыя будавалася ў інтарэсах працоўных і з самага пачатку выключала такія спосабы здабывання сродкаў. Не магла совецкая ўлада, пры варожых адносінах да яе ўсяго капіталістычнага свету, разлічваць на знешнія пазыкі і на даступныя крэдыты. Трэба было разлічваць выключна на свае сілы, на ўнутраныя накапленні. Гэта павялічвала труднасці, патрабавала немалых ахвяр.

Сталінскі план індустрыялізацыі прыходзілася ажыццяўляць у абстаноўцы жорсткай класавай барацьбы ўнутры краіны і злобнага выцця і ўлюлюкання ўсяго буржуазнага свету.

Чым больш паспяхова ажыццяўляўся гэты план, чым ясней вырысоўваліся перамогі соцыялізма ў СССР, тым больш яраснымі станавіліся атакі ворагаў на партыю, на таварыша Сталіна.

Трацкісцка-зіноўеўскія і бухарынска-рыкаўскія здраднікі і прадацелі прабавалі загарадзіць шлях сталінскаму плану соцыялістычнага наступлення. Яны пагражалі кулямі кіраўнікам партыі і ўрада. Яны хацелі запалохаць партыю і прымусіць яе звярнуць з ленінскага шляху.

Але яны забылі, што большэвікі — людзі асобага пакрою. Яны забылі, што партыю і краіну вядзе Сталін, якога не запалохаеш ні труднасцямі, ні пагрозамі. Яны забылі, што па ленінскаму шляху краіну вядзе дастойны вучань Леніна, чалавек са сталёвай воляй, большэвіцкай вытрымкай і ўпорным цярпеннем, чалавек, які, падобна Леніну, не ведаў і не ведае страху ў барацьбе.

Сталін, вялікі кормчы, стаяў ля руля, указваў, расчышчаў шлях, адкрываў перспектыву і, змятаючы з дарогі ўсе і ўсякія перашкоды, прывёў краіну да сусветна-гістарычных перамог соцыялізма.

***

У ажыццяўленні плана соцыялістычнай індустрыялізацыі краіны паказана, як у люстры, уся веліч сталінскага кіраўніцтва.

Жалезная логіка сталінскіх прамоў і дакладаў, іх чаканная яснасць і даступнасць для шырокіх мас; геніяльная сталінская празорлівасць, уменне заглядваць далёка ўперад і своечасова папярэджваць аб небяспеках; своечасовасць сталінскіх баявых лозунгаў — усё гэта згуртоўвала партыю і народ, запальвала энтузіязм, натхняла на працоўныя подвігі.

На кожным этапе соцыялістычнай індустрыялізацыі таварыш Сталін указваў асноўнае звяно, за якое трэба ўзяцца, каб рухаць уперад усю справу. Так, таварыш Сталін указаў, што нельга рухаць уперад індустрыю на старым, зношаным абсталяванні нашых фабрык і заводаў. Трэба палепшыць тэхніку, пераабсталяваць старыя заводы, будаваць новыя. Таварыш Сталін абвясціў лозунг «Тэхніка ў перыяд рэканструкцыі рашае ўсё».

Мы адсталі ад перадавых краін на 50—100 год. Мы павінны прабегчы гэтую адлегласць максімум у 10 год. Або мы зробім гэта, або нас самнуць, гаварыў таварыш Сталін, мабілізуючы ўсю краіну на высокія, большэвіцкія тэмпы, выклікаючы пафас будаўніцтва.

Словы таварыша Сталіна аб працы, якая стала ў нашай краіне справай чэсці, славы, доблесці і геройства, адыгралі выключную ролю ў росце соцыялістычнага спаборніцтва, у развіцці руху ўдарніцтва.

Шэсць гістарычных умоў таварыша Сталіна — гэта шэсць запаведзяў, сіла якіх захоўваецца на ўвесь перыяд соцыялістычнага будаўніцтва. Гэтыя шэсць умоў указалі гаспадарнікам шлях да перамог, яны ўзнялі ролю і значэнне старой тэхнічнай інтэлігенцыі, якая жадала чэсна працаваць з совецкай уладай, і адкрылі шлях да стварэння новай тэхнічнай інтэлігенцыі з рабочых і сялян.

Новая тэхніка патрабавала людзей, умеючых скарыстаць яе да дна, рухаць уперад. Такіх людзей было яшчэ недастаткова. Тады таварыш Сталін дае новы лозунг: «Кадры рашаюць усё». Тэхніка без людзей мёртва. Людзі, авалодаўшыя тэхнікай, могуць і павінны рабіць цуды.

Гэты лозунг падняў мільёны на авалоданне тэхнікай. На прадпрыемствах пачаўся рух вынаходніцтва. Рабочыя з запалам заселі за авалоданне тэхнічным мінімумам. Адсюль нарадзілася вышэйшая форма соцыялістычнага спаборніцтва — самы непераадалімы рух сучаснасці — стаханаўскі рух. Ён імкліва ахваціў усю краіну, усе галіны народнай гаспадаркі, пранік у вёску.

Таварыш Сталін у гістарычнай прамове ўскрыў карэнні стаханаўскага руху, падняў яго на велізарную прынцыпіяльную вышыню, прадсказаў яго будучы рост і яго велізарную рэвалюцыянізуючую ролю. Сваёй увагай, сваімі клопатамі аб стаханаўскім руху і аб стаханаўцах таварыш Сталін стварыў цэлую плеяду новых людзей, новых грамадскіх, культурных і дзяржаўных дзеячоў, людзей, якія стаяць на перадавых пазіцыях новага, соцыялістычнага грамадства.

Калі ў далейшым ходзе барацьбы высветлілася, што тэхнічная адсталасць пераадолена ўжо і што не яна будзе затрымліваць наш рух уперад, а другая слабасць, якая заключаецца ў палітычнай бесклапотнасці, у недастатковай палітычнай падкаванасці вырасшых кадраў, таварыш Сталін даў новы лозунг — аб авалоданні большэвізмам, аб палітычным выхаванні кадраў і ліквідацыі нашай палітычнай бесклапотнасці.

Гэты лозунг — асноўны на цяперашнім этапе. Пад гэтым лозунгам ідзе зараз велізарная работа ў масах. Мільёны людзей упорна працуюць над авалоданнем марксісцка-ленінскай тэорыяй, ідэйна ўзбройваюцца для новай барацьбы і новых перамог.

І ў гэтай справе каштоўнейшай зброяй служыць вялікая кніга — «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», кніга, якая магла выйсці ў свет толькі дзякуючы гіганцкай рабоце над ёю найвялікшага тэарэтыка нашага часу таварыша Сталіна.

***

Даклад таварыша Сталіна на XVIII з'ездзе партыі быў не толькі бліскучым вынікам пройдзенага шляху, але і разгорнутай праграмай, мабілізуючай народ на новыя вялікія справы.

Мы перагналі галоўныя капіталістычныя краіны ў адносінах тэхнікі вытворчасці і тэмпаў развіцця прамысловасці. Цяпер задача заключаецца ў тым, каб перагнаць іх таксама і ў эканамічных адносінах. Мы гэта можам зрабіць, і мы гэта павінны зрабіць.

Так гаварыў таварыш Сталін. Толькі ў тым выпадку, калі перагонім эканамічна галоўныя капіталістычныя краіны, мы можам разлічваць, што наша краіна будзе поўнасцю насычана прадметамі спажывання, у нас будзе багата прадуктаў, і мы атрымаем магчымасць зрабіць пераход ад першай фазы комунізма да другой яго фазы.

З'езд прыняў грандыёзны план вялікіх работ у трэцяй пяцігодцы, план, распрацаваны пры асабістым удзеле таварыша Сталіна.

Трэцяя пяцігодка будзе пяцігодкай хіміі, пяцігодкай якаснай сталі. У трэцяй пяцігодцы ў строй увойдуць тысячы новых буйных, сярэдніх і невялікіх прамысловых прадпрыемстваў. У бліжэйшыя годы вырастуць новыя гіганты металургіі, машынабудаўніцтва, хіміі. Ажыццяўляецца найвялікшае ў свеце збудаванне — Куйбышэўскі гідравузел на Волзе, які зменіць прыроду ў велізарным басейне рэк Волгі і Камы. Будзе створана «Другое Баку» у цэнтры краіны — у раёне паміж Волгай і Уралам.

Індустрыялізацыя краіны прадаўжаецца, эканоміка соцыялізма квітнее, краіна прадаўжае абнаўляцца. Ва ўсіх гэтых справах увасоблены праца, мысль і словы таварыша Сталіна. Вялікі Сталін вядзе краіну да комунізма.

Пройдуць годы. Пад мудрым кіраўніцтвам таварыша Сталіна наша краіна завершыць будаўніцтва бясклассавага соцыялістычнага грамадства, дагоніць перадавыя капіталістычныя краіны таксама ў эканамічных адносінах і пераганіць іх. Многа бліскучых перамог нас чакае ўперадзе. Але слава першых год індустрыялізацыі, слава першых сталінскіх пяцігодак, насычаных глыбокім пафасам будаўніцтва і асваення, не загасне ніколі — на іх ляжыць пячаць сталінскага творчага генія.

І. РАНЕЎСКІ.

На красавіцкай канферэнцыі (1917). Мастак У. М. Джапарыдзе.

Перамога сталінскага плана калектывізацыі сельскай гаспадаркі

Вялікая рухаючая сіла ідэй марксізма-ленінізма, здзяйсняюча арганізуючае, мабілізуючае і пераўтвараючае значэнне ідэй комунізма з асобай праканальнасцю і яркасцю відаць на прыкладзе перамогі калгаснага ладу ў СССР. Бліскучыя перамогі калгаснага ладу былі паказаны на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы ў 1939 годзе. Тут можна было непасрэдна і нагля́дна бачыць плады соцыялістычнай працы ў земляробстве, рэзультаты таго найвялікшага перавароту, які адбыўся ў сазнанні мільёнаў сялян у СССР, якія канчаткова сталі на шлях соцыялізма, звязалі сваё сучаснае і будучае з перамогамі соцыялізма, з умацаваннем соцыялістычнага ладу.

***

Соцыялістычная рэвалюцыя перамагла ў Расіі, у краіне, дзе ачагі прамысловасці былі невялікімі астраўкамі ў моры сялянскіх дробных гаспадарак. І самай цяжкай гістарычнай задачай Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі пасля заваявання ўлады было вырашэнне пытання аб тым, як найлепшым чынам уцягнуць сялянства ў русла соцыялізма.

Для нас, сучаснікаў Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі, на якой тысячамі і дзесяткамі тысяч фактаў паказана, што калгасы — адзіны шлях прыцягнення сялян да соцыялізма, гэта зараз зусім бясспрэчна і ясна. Аднак 22 годы назад, калі пачалося будаўніцтва совецкай дзяржавы, многае ў справе прыцягнення сялян да соцыялізма яшчэ толькі нашчупвалася, правяралася на практыцы.

Перамога калгасаў далася не адразу. Партыі прышлося правесці велізарнейшую работу, каб стварыць неабходныя ўмовы для перамогі калгаснага ладу.

На другі дзень пасля Кастрычніцкай рэволюцыі совецкая ўлада неадкладна нацыяналізавала зямлю памешчыкаў, цара, манастыроў і падзяліла большую частку гэтых земляў паміж сялянамі. Мноства беззямельных сялян атрымала зямлю. Колькасць дробных сялянскіх гаспадарак павялічылася з 16 мільёнаў да 24 мільёнаў. Больш дзесяцігоддзя партыя кіравала развіццём земляробства пры захаванні індывідуальнай сялянскай гаспадаркі і на яе аснове і праводзіла палітыку абмежавання эксплаататарскіх тэндэнцый кулацтва.

З Кастрычніцкай рэволюцыі пачаўся пераход на новыя шляхі, шлях калгасаў. Аднак у тыя годы яшчэ немагчыма было паўсямесна арганізаваць калгасы, бо самі сяляне не былі падрыхтаваны да гэтага, ды і наша прамысловасць не магла забяспечыць сялянства сельскагаспадарчымі машынамі, трактарамі, камбайнамі.

Ленін многа разоў гаварыў, што нельга сялянам навязваць зверху арганізацыю калгасаў. Ленін гаварыў, што псіхалогію дробнага сялянства можа перарабіць агульная праца і буйная машынная тэхніка—трактары, буйныя сельскагаспадарчыя машыны. Ленін разам з тым вучыў, што трэба сярод сялян весці ўпорную і цярплівую раз'ясняльную работу, каб сяляне самі пераканаліся ў выгаднасці грамадскай вытворчасці ў земляробстве. Ленін раіў падрыхтоўваць сялян да гэтага праз развіццё розных форм кааперацыі. Ленін стварыў **кааператыўны план**, той план, які дапамог паступова падрыхтаваць сялян да агульнага вядзення сваіх спраў.

Вялікі пераемнік Леніна, геніяльны прадаўжацель яго справы таварыш Сталін, рухаючы ўперад марксісцка-ленінскую тэорыю, стварыў **вучэнне аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі.**

Таварыш Сталін адкрыў сельскагаспадарчую арцель як асноўную форму калгаснага руху. У калгасах удала спалучаюцца асабістыя і грамадскія інтарэсы калгаснікаў, асабістыя інтарэсы прыстасоўваюцца да інтарэсаў грамадскіх. Таварыш Сталін адкрыў у асобе МТС магутны рычаг, пры дапамозе якога совецкая ўлада ўзбройвала сялянства навейшай машыннай тэхнікай. Таварыш Сталін распрацаваў тэорыю суцэльнай калектывізацыі і ліквідацыі кулацтва як класа.

Таварыш Сталін не толькі тэарэтычна абгрунтаваў і распрацаваў праграму будаўніцтва калгасаў у СССР, але на ўсіх этапах развіцця соцыялістычнага земляробства зорка бачыў падводныя камні на яго шляху, папярэджваў аб небяспеках, памагаў партыі рашуча выпраўляць недахопы і скажэнні ў калгасным будаўніцтве, весці справу будаўніцтва калгасаў у інтарэсах соцыялізма.

«Паварот сялянства на шлях калгасаў у 1929—1930 гг. і канчатковая перамога калгаснага ладу ў нашай краіне, як і паследуючыя поспехі калгасаў, неразрыўна звязаны з іменем вялікага правадыра нашай партыі і народаў Совецкага Саюза — з іменем вялікага Сталіна» **(Молатаў).**

***

Многамільённае совецкае сялянства, якое карыстаецца ўсімі дабротамі культурнага, заможнага жыцця, звязвае сваё цудоўнае сучаснае і яшчэ больш праменістае будучае з іменем вялікага Сталіна, які з бацькоўскімі клопатамі, мудра, празорліва вёў і прывёў сялянства да соцыялізма.

Таварыш Сталін ідэйна абгрунтаваў, арганізацыйна падрыхтаваў і непасрэдна кіраваў тым найвялікшым пераваротам у сельскай гаспадарцы, які адбыўся ў 1929 годзе, які быў роўназначны па сваіх выніках Кастрычніцкаму перавароту.

На аснове глыбокага марксісцкага аналіза развіцця эканомікі краіны, суадносін класавых сіл таварыш Сталін пасля завяршэння аднаўленчага перыяда і пасля першых поспехаў палітыкі індустрыялізацыі раз'ясніў, што корань затрудненняў сельскай гаспадаркі, прычына недастатковай яе таварнасці ў яе дробным, раздробленым характары і што выхад са становішча ў пераходзе да буйнай, калектыўнай гаспадаркі.

У сваім гістарычным дакладзе на XV з'ездзе партыі, які ўвайшоў у гісторыю як з'езд калектывізацыі, таварыш Сталін гаварыў:

«Выхад у пераходзе дробных і распыленых сялянскіх гаспадарак у буйныя і аб'яднаныя гаспадаркі на аснове грамадскай апрацоўкі зямлі, у пераходзе на калектыўную апрацоўку зямлі на базе новай, вышэйшай тэхнікі. Выхад у тым, каб дробныя і найдрабнейшыя сялянскія гаспадаркі паступова, але няўхільна, не ў парадку нажыму, а ў парадку паказу і пераканання аб'ядноўваць у буйныя гаспадаркі на аснове грамадскай, таварыскай, калектыўнай апрацоўкі зямлі, з прымяненнем сельскагаспадарчых машын і трактараў, з прымяненнем навуковых прыёмаў інтэнсіфікацыі земляробства. Іншых выхадаў няма».

Партыя, следуючы дырэктывам XV з'езда, прынятым па дакладу таварыша Сталіна, перайшла ў рашучае наступленне на кулацтва, апіраючыся моцна на бедната і ўмацоўваючы саюз з серадняками. Партыя пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна разграміла трацкістаў, бухарынцаў, якія імкнуліся сарваць наступленне на кулацтва, пасварыць рабочы клас з сялянствам, сарваць справу калектывізацыі і павесці краіну да рэстаўрацыі капіталізма.

Паспяховае правядзенне ў жыццё рашэнняў XV з'езда наблізіла нас шчыльна да года вялікага пералому, калі партыя перайшла ад палітыкі абмежавання кулацтва да яго ліквідацыі на базе суцэльнай калектывізацыі.

У сваім вядомым артыкуле «Год вялікага пералому» таварыш Сталін пісаў у канцы 1929 года:

«...**У калгасы пайшоў серадняк.** У гэтым аснова таго карэннага пералому ў развіцці сельскай гаспадаркі, які складае важнейшае дасягненне совецкай улады за мінулы год...

Разбураецца і ператвараецца ў прах апошняя надзея капіталістаў усіх краін, якія марапь аб аднаўленні капіталізма ў СССР,— «свяшчэнны прынцып прыватнай уласнасці». Сяляне, разглядаемыя імі як матэрыял, які ўгнойвае глебу для капіталізма, масамі пакідаюць хвалёны сцяг «прыватнай уласнасці» і пераходзяць на рэльсы калектывізма, на рэльсы соцыялізма. Разбураецца апошняя надзея на аднаўленне капіталізма».

Глыбокаму абгрунтаванню палітыкі партыі ў калектывізацыі сельскай гаспадаркі была прысвечана прамова таварыша Сталіна на канферэнцыі аграрнікаў-марксістаў у канцы 1929 г. Гэта прамова з'явілася буйнейшым тэарэтычным укладам у скарбніцу марксізма-ленінізма. Таварыш Сталін разбіў і развеяў упрах варожыя тэорыі, накіраваныя на абарону капіталізма, на ўвекавечанне дробнасялянскай вытворчасці ў нашай краіне. У сваёй прамове таварыш Сталін даў бліскучае вызначэнне калгасам, як адной з форм соцыялістычнай гаспадаркі, якая складае «асноўную базу для перадзелкі селяніна, для перапрацоўкі яго псіхалогіі ў духу пралетарскага соцыялізма».

У гэтай прамове таварыш Сталін абвясціў гістарычны лозунг ліквідацыі кулацтва як класа на базе суцэльнай калектывізацыі.

Той гістарычны паварот сялянства, які меў месца ў 1929 г., адным ударам вырашыў тры карэнныя пытанні соцыялістычнага будаўніцтва: быў ліквідаван самы шматлікі эксплаататарскі клас у нашай краіне — клас кулакоў, аплот рэстаўрацыі капіталізма; самы шматлікі працоўны клас у нашай краіне — клас сялян — перайшоў на шлях грамадскай, калгаснай, соцыялістычнай гаспадаркі; совецкая ўлада атрымала соцыялістычную базу ў самай абшырнай і жыццёва неабходнай галіне народнай гаспадаркі — у сельскай гаспадарцы. Тым самым былі знішчаны ў нашай краіне апошнія крыніцы рэстаўрацыі капіталізма і створаны новыя, рашаючыя ўмовы, неабходныя для пабудовы соцыялістычнай народнай гаспадаркі.

***

Калі ў ходзе калектывізацыі некаторыя партарганізацыі дапусцілі скажэнні, перагібы, таварыш Сталін апублікаваў два артыкулы: «Галавакружэнне ад поспехаў» (сакавік 1930 г.) і «Адказ таварышам калгаснікам» (красавік 1930 г.), — у якіх паказаў галоўныя памылкі ў калгасным будаўніцтве і спыніў імклівы бег страціўшых галаву людзей. Гэтыя выступленні таварыша Сталіна рухалі розумамі мільёнаў людзей. Сялянства зразумела, якога абаронцу, якога клапатлівага друга мае калгасная вёска ў асобе таварыша Сталіна і ўсёй большэвіцкай партыі.

На студзеньскім Пленуме ЦК і ЦКК ВКП(б) у 1933 годзе таварыш Сталін выкрывае буйнейшыя недахопы ў рабоце партарганізацый на вёсцы. «Калгасны лад, —сказаў таварыш Сталін, — не змяншае, а павялічвае клопаты і адказнасць партыі і ўрада ў адносінах развіцця сельскай гаспадаркі». Таварыш Сталін папярэджваў, што самацёк можа загубіць усю справу, што партыя павінна цяпер узяць у свае рукі кіраўніцтва калгасамі і «дапамагчы калгаснікам весці сваю гаспадарку ўперад на аснове даных навукі і тэхнікі».

Таварыш Сталін з найвялікшай празорлівасцю ўскрыў новую тактыку ворага, які перайшоў ад прамой атакі супроць калгасаў да падрыўной, шкодніцкай работы знутры, метадам ціхай сапы.

Таварыш Сталін падняў пільнасць калгаснікаў, навучыў іх выкрываць сабатажнікаў і шкоднікаў, пралезшых у калгасы, скрываючыхся пад маскай «ціхіх», «салодзенькіх», амаль «святых» староннікаў калгаснага ладу.

Выкрыццё новай тактыкі класавага ворага, стварэнне па ініцыятыве таварыша Сталіна палітаддзелаў пры машынна-трактарных станцыях (туды было паслана 17 тысяч партыйных работнікаў) садзейнічалі арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаванню калгасаў і ачышчэнню іх ад кулацкіх, шкодніцкіх элементаў.

***

У гісторыі калгаснага будаўніцтва асаблівае, надзвычай важнае месца займае выступленне таварыша Сталіна на Першым усесаюзным з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў (студзень 1933 года). На гэтым з'ездзе таварыш Сталін абвясціў лозунг: «Наша бліжэйшая задача — зрабіць усіх калгаснікаў заможнымі».

«Каб стаць калгаснікам заможнымі, для гэтага патрабуецца цяпер толькі адно — працаваць у калгасе чэсна, правільна скарыстоўваць трактары і машыны, правільна скарыстоўваць рабочую жывёлу, правільна апрацоўваць зямлю, берагчы калгасную ўласнасць» — гаварыў таварыш Сталін.

Гэта ўказанне правадыра народаў стала важнейшай запаведдзю калгаснікаў, баявой праграмай усіх калгасаў.

У 1935 годзе адбыўся Другі з'езд калгаснікаў-ударнікаў. З'езд прыняў Статут сельскагаспадарчай арцелі, які калгаснікі назвалі Сталінскім статутам калгаснага жыцця. Таварыш Сталін прыняў непасрэдны ўдзел у распрацоўцы Статута, яго заўвагі і прапановы ляглі ў аснову гэтага выдатнага дакумента.

Прыняцце Статута і замацаванне за калгасамі ўсіх апрацоўваемых імі зямель у вечнае карыстанне выклікалі новы ўздым працоўнага энтузіязма калгаснікаў.

Таварыш Сталін уваходзіць ва ўсе падрабязнасці калгаснай вытворчасці, ва ўсе дэталі калгаснага жыцця. Яго заўвагі і парады глыбока западаюць у сэрцы калгаснікаў, падымаюць іх на яшчэ больш упорную, творчую работу па ўмацаванню калгаснага ладу.

У пастановах ЦК ВКП(б) і СНК СССР «Аб мерах аховы грамадскіх зямель калгасаў ад разбазарвання» і «Аб мерапрыемствах па развіццю грамадскай жывёлагадоўлі ў калгасах», прынятых у гэтым годзе, увасоблены сталінскія ўказанні аб далейшым уздыме соцыялістычнай сельскай гаспадаркі, аб выхаванні калгаснікаў у духу калгаснага статута, аб прэадаленні перажыткаў капіталізма ў іх сазнанні. Гэтыя пастановы дапамогуць ператварэнню ўсіх калгаснікаў у свядомых працаўнікоў соцыялістычнага грамадства.

Так, крок за крокам, таварыш Сталін паказваў шляхі і метады ўмацавання калгаснага ладу.

***

У выніку велізарнай работы, праробленай партыяй большэвікоў пад выпрабаваным кіраўніцтвам таварыша Сталіна, калгасы канчаткова ўмацаваны, а соцыялістычная сістэма гаспадаркі стала адзінай формай нашага земляробства. Цяпер ужо ўся пасеўная плошча, за малым выключэннем, належыць калгасам і соўгасам. Пасевы аднаасобных гаспадарак у нашай краіне складаюць менш поўпрацэнта ўсёй пасеўнай плошчы.

У сельскай гаспадарцы СССР працуе звыш поўмільёна магутных трактараў, 165 тысяч камбайнаў, звыш 200 тысяч аўтамабіляў. Лік машынна-трактарных станцый дасягнуў 6,5 тысячы. У сельскай гаспадарцы створана цэлая армія (звыш паўтара мільёна чалавек) механікаў, трактарыстаў, камбайнераў, шофераў. З асяроддзя калгаснікаў выраслі сотні тысяч людзей, вопытных арганізатараў буйнай грамадскай гаспадаркі.

Вытворчасць соцыялістычнай сельскай гаспадаркі расце быстрымі тэмпамі. Ужо ў 1938 годзе наша сельская гаспадарка дала ў **паўтара раза больш** прадуктаў, чым у 1913 годзе. Паспяхова выконваецца сталінскі лозунг аб вытворчасці 7—8 мільярдаў пудоў ураджаю зярна.

У нашай вёсцы няма больш сялянскай беднаты. 20—30 мільёнаў галоднай беднаты, увайшоўшай у калгасы, паднялі свой узровень жыцця і сумесна з усімі калгаснікамі паспяхова ідуць па шляху заможнага жыцця. Назаўсёды знішчана кулацтва, а належаўшыя яму землі (звыш 80 мільёнаў гектараў) перайшлі ва ўладанне беднякоў і серадпякоў, увайшоўшых у калгасы.

У калгасах быстра растуць культурныя патрэбы, будуецца мноства школ, клубаў, бібліятэк, тэатраў. Калгасная вёска ідзе ўперад і квітнее пад жыватворчым сонцам Сталінскай Канстытуцыі.

***

З іменем Сталіна звязаны перамогі калгаснага ладу.

З іменем Сталіна неразрыўна звязан росквіт радаснага, заможнага і культурнага жыцця калгаснікаў.

З іменем Сталіна, пад яго мудрым кіраўніцтвам калгаснае сялянства ідзе ўперад — да новых перамог комунізма.

І. ТУГАРЫНАЎ.

Да 60-годдзя з дня нараджэння таварыша Сталіна

СУСТРЭЧЫ З ТАВАРЫШАМ СТАЛІНЫМ

(Урыўкі з расказаў)

«Сустрэча гераічнага экіпажа» — карціна мастака П. Т. Мальцава.

Аб чым гаварыў са мной таварыш Сталін

На з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў у 1935 годзе ў Маскве прысутнічала дэлегат арцелі «Бальшэвік», Варонежскай вобласці, калгасніца Таццяна Пятроўна Шапавалава (цяпер дэпутат Вярхоўнага Совета СССР). Выбраная ў прэзідыум, тав. Шапавалава на другі дзень старшынствавала на з'ездзе. Прадстаўляючы слова дэлегатам, яна называла іх прозвішчы голасна і вяла пасяджэнне ўпэўнена.

На наступны дзень раніцой да тав. Шапавалавай падышоў таварыш Сталін, прывітаўся з ёй, і тут між імі адбылася наступная размова.

— Дык гэта вы ўчора так голасна старшынствавалі? — запытаў таварыш Сталін. — Малайчына! З якой вобласці?

— З Варонежскай.

— Ён моцна паціснуў мне руку, — расказвае тав. Шапавалава, — стаў распытваць аб рабоце. Распытваў пра сям'ю. Я сказала, што ў мяне двое рэбят.

— Мала, — сказаў таварыш Сталін. Потым запытаў:

— Чаго больш за ўсё хочацца моладзі?

— Маладыя рэбяты больш за ўсё хочуць веласіпеды.

— Аўтамашына ў вас ёсць у калгасе?

— Не, — кажу, — яшчэ няма, але ў гэтым годзе мы даб'ёмся абавязкова.

— Што вы за свой хлеб атрымалі?

— Мануфактуру, газу, абутак,—кажу.

— Задаволены калгаснікі?

— Задаволены.

— Правільна размеркавалі?

— Правільна.

Калгасніцы прынеслі мне запіску ў прэзідыум, каб я папрасіла таварышаў Сталіна, Молатава, Калініна, Кагановіча зняцца з імі. Я сказала таварышу Сталіну:

— Вельмі дэлегацыя варонежская просіць, каб з вамі зняцца.

— Добра, — сказаў ён, — зробім, толькі не зараз.

На трэці дзень таварыш Сталін пытаецца:

— Дзе-ж твая дэлегацыя?

Сабраліся мы быстра. Калі сталі садзіцца, таварыш Сталін гаворыць:

— Ты, таварыш Шапавалава, як старшыня, садзіся тут.

Я села паміж Міхаілам Іванавічам і таварышам Сталіным, мы зняліся.

З намі на картцы таварышы Сталін, Молатаў, Кагановіч, Калінін, Орджанікідзе, Мікаян і Варашылаў. Увесь урад разам з радавымі калгаснікамі... Дзе магчыма такое? Толькі ў нас!

Гутарка з металургамі

У сувязі з паспяховым ходам выканання гадавога плана 26 снежня 1934 года таварышы Сталін, Молатаў і Орджанікідзе прымалі ў Крэмлі дэлегацыю работнікаў чорнай металургіі. На гэтай сустрэчы прысутнічаў і знатны доменшчык Макееўскага завода імені Кірава тав. І. Г. Корабаў — родаяачальнік вялікай сям'і доменшчыкаў. Пасля звароту ў Данбас тав. Корабаў выступіў у горадзе Сталіно з расказам аб сустрэчы ў Крэмлі і аб сваёй гутарцы з таварышам Сталіным.

Вось што расказаў тав. Корабаў:

«... Першым выступіў акадэмік Бардзін з Кузнецка і ад імені ўсіх нас павіншаваў таварыша Сталіна, партыю і ўрад з перамогай. Ён гаварыў, што перамога металургаў — гэта заслуга нашай партыі.

Тут падымаецца Іосіф Вісарыёнавіч і гаворыць:

— Я нямнога нязгодзен. Тут работа не адной толькі партыі, а ўсіх рабочых, усіх працоўных. Тут вялікая заслуга і ваша, старых спецыялістаў, — сказаў ён, звяртаючыся да акадэміка Бардзіна.

Закранулі за жывое, да сэрца дайшлі словы нашага правадыра. І абстаноўка стала такая, ну як сямейная нібы. Таварыш Сталін вельмі ўважлівы, клапатлівы, чуткі і, галоўнае, што здзівіла, — усіх нас ведае, па прозвішчу да кожнага звяртаецца. Аб кожным ведае, і хто ён, і як працуе. Я нават здзіўляюся, адкуль таварыш Сталін так добра металургію ведае.

Голас з месца: — А цябе таварыш Сталін пазнаў?

— А як-жа! Калі сталі разыходзіцца, мяне тав. Орджанікідзе кліча: — Ідзем, гаворыць, са Сталіным пазнаёмлю.

Моцна паціснуў мне руку Іосіф Вісарыёнавіч і гаворыць:

— Дзякуй вялікае, таварыш Корабаў, і за тое, што сам добра працуеш, і што сям'ю такую выхаваў, што і сам і сыны твае — доменшчыкі сапраўдныя.

Серго Орджанікідзе майго сына Паўла паказваў, што начальнікам доменнага цэха «Пятроўцы» працуе (зараз нам. наркома чорнай металургіі), і гаворыць:

— Вось, Іосіф Вісарыёнавіч, гэта той Корабаў, якога мы рашэннем ЦК адразу ў члены партыі прынялі.

— А,—гаворыць таварыш Сталін і так цёпла ўсміхаецца, як бацька родны, — ведаю, за справу такую чэсць аказалі.

Колькі жыць буду, ніколі не забуду гэтых гадзін...»

„Сталінскі маршрут“

2 мая 1935 года ў Маскве, на Цэнтральным аэрадроме імені Фрунзе, таварыш Варашылаў прадставіў таварышу Сталіну лётчыка Валерыя Чкалава. Таварыш Сталін задаў Чкалаву рад пытанняў. Уважліва выслухаў яго адказы і затым запытаў, чаму ён не карыстаецца парашутам, а стараецца ва што-б там ні стала выратаваць машыну.

«Я адказаў, — піша Чкалаў у сваёй аўтабіяграфіі, — што лятаю на вопытных, вельмі каштоўных машынах, губіць якія шкада. Звычайна стараешся выратаваць машыну, а разам з ёю і сябе.

— Ваша жыццё даражэй нам за любую машыну, — сказаў таварыш Сталін».

«Пасля сустрэчы з вялікім правадыром, — успамінае Чкалаў, — змест майго жыцця стаў багацей: я стаў лятаць больш дысцыплінавана, чым лятаў раней: у мяне, здавалася, уліліся новыя велізарныя сілы для служэння нашай цудоўнай радзіме».

Чкалаў разам з Байдуковым і Беляковым задумаў пералёт цераз Паўночны полюс. Лётчыкі з нецярплівасцю чакалі разгляду свайго плана.

Чкалава выклікалі да таварыша Сталіна. Таварыш Сталін сказаў:

— Нашто ляцець абавязкова на Паўночны полюс? Лётчыкам усё здаецца нястрашным: рызыкаваць прывыклі. Нашто рызыкаваць без патрэбы?..

Іосіф Вісарыёнавіч указаў лётчыкам другі маршрут: Масква — Петрапаўлаўск-на-Камчатцы. Лётчыкі прынялі гэты маршрут, назваўшы яго «Сталінскім».

Калі ўсе прыгатаўленні былі закончаны, адбылася новая сустрэча Чкалава з таварышам Сталіным. Чкалаў успамінае:

«Байдукоў, Беляковў і я былі запрошаны ў Крэмль. Мы ўвайшлі ў кабінет і прывіталіся з прысутнымі. Таварыш Сталін сказаў:

— Дакладвайце, таварыш Чкалаў.

Мы павесілі карту і я стаў падрабязна расказваць аб прадстаячым палёце. На карце была ўжо нанесена траса пералёту. Наш праект быў адобран. Калі закончылася гутарка, таварыш Сталін, развітваючыся з намі, жартаўліва запытаў, указваючы на сэрца:

— Ну, гаварыце сумленна, як у вас там, усё ў парадку, ці няма ў вас там чарвяка сумнення?

— Не, таварыш Сталін. Мы спакойны. Мы гатовы да старту.

Тады, цёпла і прыяцельска паціснуўшы нам рукі, таварыш Сталін сказаў:

— Ну, добра. Няхай будзе па-вашаму. Пуцёўка на палёт была дана».

У гасцях у Сталіна

Пасля вялікага і цяжкага пералёту па сталінскаму маршруту Валерый Чкалаў, Аляксандр Беляков і Георгій Байдукоў паехалі адпачываць на Каўказ. На Каўказе ў гэтае лета адпачываў і таварыш Сталін. Аднойчы, калі лётчыкі сядзелі за снеданнем раздаўся тэлефонны званок. Выклікалі Чкалава. Таварыш Сталін перадаў праз яго лётчыкам і іх жонкам запрашэнне да сябе на дачу. Аб гэтай сустрэчы з таварышам Сталіным таварыш Байдукоў расказвае:

«І вось мы мчымся на аўтамабілі ў госці да Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна.

Уперадзе нас ехаў Міхаіл Іванавіч Калінін. Да невялікай двухпавярховай дачы, акружанай зеленню, мы пад'ехалі амаль у адзін час.

Таварыш Сталін, разам з тав. Ждановым чакалі нас на вуліцы. ля ўваходу ў дом. Сталін, гасцінна прывітаючыся, уважліва аглядаў кожнага. Напэўна, ён правяраў, як мы паправіліся на курорце.

Апрануты ён, як заўсёды, проста і скромна: шэры лёгкі фрэнч з чатырма кішэнямі і гузікамі ў адзін рад пасярэдзіне, лёгкія штаны-шаравары і мяккія каўказскія боцікі. Густыя валасы паблісквакоць на сонцы сівізной. Твар у таварыша Сталіна свежы. Прыкметна, што ён нямнога адпачнуў.

Іосіф Вісарыёнавіч знаёміцца з нашымі жонкамі. Распытвае, як мы адпачылі. Яго прастата і скромнасць адразу прыцягваюць да яго ўсіх гасцей.

Сталін вядзе нас па алеях і па дарозе расказвае аб сваёй дачы, паказвае нам кожны куст і дрэва, якіх тут так многа. Відаць, таварыш Сталін вельмі любіць фруктовыя дрэвы. Падышлі да лімоннага куста.

Іосіф Вісарыёнавіч клапатліва паправіў бамбукавы кіёк, каб лягчэй было галінкам утрымліваць буйныя жоўтыя плады. А многія-ж думалі, што тут не вырастуць лімоны! Таварыш Сталін сам пасадзіў першыя кусты, сам даглядаў іх. І цяпер ён пераканаў сваім прыкладам многіх садаводаў.

Ён расказвае аб гэтым задорным голасам і часта жартуе над гора-садаводамі.

Падышлі да вялікага дрэва. Я яго зусім не ведаю.

— Як называецца гэтае дрэва? — запытаў я ў таварыша Сталіна.

— О, гэта выдатная расліна! Завецца яна эўкаліпт, — сказаў Іосіф Вісарыёнавіч, зрываючы лісты з дрэва.

Ён расцірае лісце на руцэ і кожнаму дае панюхаць.

— Адчуваеце, які моцны пах? Вось гэтага паху не церпіць малярыйны камар.

Іосіф Вісарыёнавіч расказвае, як пры дапамозе эўкаліпта амерыканцы збавіліся ад камара ў часе пабудовы Панамскага канала, як той-жа эўкаліпт дапамог пры работах у балоцістай Аўстраліі.

Мне стала вельмі нялоўка, што я не ведаў гэтага выдатнага дрэва.

Так гутарачы мы непрыкметна абыйшлі ўвесь сад.

Затым наш гасцінны гаспадар прапанаваў агледзець дом.

— Ідзіце ва ўсе пакоі, глядзіце не саромячыся.

У доме мы не заўважылі нічога лішняга, ніякай роскашы. Тут усё вельмі проста, скромна і чыста.

. . . .

...Падышлі да веранды, на якой былі расстаўлены кеглі. Іосіф Вісарыёнавіч прапанаваў паіграць у кеглі. Ён сам першы ўзяў цяжкі драўляны шар і, лоўка размахнуўшыся, пусціў яго з рукі па дошцы. Ён збіў стаяўшыя пасярэдзіне кеглі — караля і некалькіх салдат.

Пасля абеда Чкалаў, Беляков і я расказалі таварышу Сталіну аб плане пералёту цераз Паўночны полюс. Іосіф Вісарыёнавіч даказваў нам, што мы яшчэ мала ведаем пра полюс.

— Спачатку трэба пабудаваць станцыю на полюсе і вывучыць там надвор'е. А вам трэба добра падрыхтавацца. У гэтай справе на «авось» ды «небось» разлічваць нельга. Трэба ўсё рабіць напэўна, — адказаў нам таварыш Сталін.

І мы паслухаліся яго парады».

Далей Г. Байдукоў расказвае аб тым, як лётчыкі выпрасілі ў таварыша Сталіна на памяць фатаграфіі, дзе ён зняты са сваімі дзецьмі.

Вечарам Іосіф Вісарыёнавіч запрасіў моладзь патанцаваць. Ён сам выбраў пласцінку, завёў патэфон і паставіў плясавую.

«Калі ўсе натанцаваліся, таварыш Сталін, які ўсё яшчэ не адыходзіў ад патэфона, выбраў пласцінку з харавой волжскай песняй. Ён сам пачаў падпяваць, і мы за ім хорам заспявалі працяжную рускую песню.

Так мы дружна спявалі-б яшчэ і яшчэ, калі-б не прышоў час ад'язджаць тав. Калініну.

Пасля ад'езду Міхаіла Іванавіча Чкалаў лёг адпачыць на канапе і моцна заснуў.

Іосіф Вісарыёнавіч прынёс коўдру, клапатліва накрыў заснуўшага Валерыя і зноў пачаў нас развясельваць пласцінкамі патэфона.

У поўнач усе адправіліся на більярд. Спачатку ігралі учатвярых, а затым таварыш Сталін прапанаваў мне сыграць удвух.

...Мы развіталіся з таварышам Сталіным і паехалі да сябе на дачу, захаваўшы на ўсё жыццё выдатны вобраз простага, гасціннага чалавека, любімага ўсім народам правадыра і настаўніка».

Парады мастаку

Вядомаму кінарэжысеру А. Даўжэнка пашчасцілася некалькі раз падоўгу гутарыць з таварышам Сталіным.

Перад пастаноўкай фільма «Аэраград» А. Даўжэнка звярнуўся да таварыша Сталіна з просьбай прыняць яго. Роўна праз 22 гадзіны пасля таго, як пісьмо з просьбай аб прыёме было апушчана ў паштовую скрынку, тав. Даўжэнка быў прыняты таварышам Сталіным. Пры гэтай сустрэчы прысутнічалі таварышы Молатаў, Варашылаў і Кіраў.

Уважліва праслухаўшы сцэнарый «Аэраград», таварыш Сталін зрабіў рад указанняў і раз'ясненняў.

«З яго заўваг, — піша тав. Даўжэнка, — я зразумеў, што яго цікавіць не толькі змест сцэнарыя, але і прафесіянальная, вытворчая старана нашай справы. Распытваючы мяне аб Далёкім Усходзе, таварыш Сталін запытаў, ці магу я паказаць на карце месца, дзе-б я пабудаваў горад, калі-б быў не рэжысёрам, а будаўніком. Я адказаў, што магу. Тады ён павёў мяне ў свой маленькі кабінет, увешаны картамі. Я паказаў месца і аб'ясніў, чаму я так думаю.

Мне да гэтага часу радасна ўспомніць, што Іосіф Вісарыёнавіч мяне аб гэтым запытаў. Я ўгледзеў у гэтым яго павагу да новай ролі совецкага мастака.

Я пакінуў таварыша Сталіна з прасветленай галавой, з яго пажаданнем поспеху і абяцаннямі дапамогі».

Аб другім наведванні таварыша Сталіна Даўжэнка расказвае:

«Таварыш Сталін выклікаў мяне да сябе сам. Гэта было ў разгар работы над «Аэраградам»...

У таварыша Сталіна, відаць, ішло пасяджэнне, і я ўвайшоў у кабінет у часе перапынку, калі яго ў пакоі не было. Праз мінуту—дзве увайшоў таварыш Сталін і перш за ўсё запытаў, ці пазнаёміўся я ўжо з усімі. І толькі калі я адказаў сцвярджальна, ён стаў вельмі ўважліва распытваць аб рабоце над «Аэраградам», аб творчым самаадчуванні, аб тым, ці дастаткова мне дапамагае Упраўленне паветранымі сіламі для здымання аэрапланаў.

— А цяпер я вам скажу, для чаго я вас выклікаў, — сказаў мне таварыш Сталін. — Калі я гаварыў вам у мінулы раз аб Шчорсе *), я гэта сказаў у плане парады. Я проста думаў аб тым, што вы прыкладна будзеце рабіць на Украіне. Але ні мае словы, ні газетныя артыкулы ні да чаго вас не абавязваюць. Вы — чалавек свабодны. Хочаце рабіць «Шчорса»— рабіце, але калі ў вас ёсць іншыя планы — рабіце іншае. Не саромцеся. Я выклікаў вас для таго, каб вы гэта ведалі.

Іосіф Вісарыёнавіч сказаў мне гэта ціха і ўжо без усмешкі, але з нейкай асаблівай уважлівасцю і клопатам. Сярод труда велізарнай дзяржаўнай важнасці таварыш Сталін знайшоў час успомніць аб мастаку, праверыць яго душэўны стан, зняць з яго пачуццё хоць-бы ваабражальнай несвабоды і прадаставіць яму поўную свабоду выбару.

Аб Шчорсе таварыш Сталін гаварыў мне многа. З паўнейшай яснасцю ён раскрыў мне розніцу паміж Шчорсам і Чапаевым, розніцу ў абстаноўцы, у якой біліся абодва героі, і, як вынік, асаблівасці творчых задач, якія стаяць пры ажыццяўленні фільма аб Шчорсе.

— Фільм аб Шчорсе, па сутнасці гаворачы, мне прадстаўляецца, як фільм аб паўстаўшым украінскім народзе, аб яго пабеданоснай барацьбе з украінскай контррэвалюцыяй і нямецка-польскімі акупантамі за сваё соцыяльнае і нацыянальнае вызваленне,—гаварыў таварыш Сталін.—Паказваючы Шчорса і яго герояў—саратнікаў, трэба паказаць украінскі народ, асаблівасці яго нацыянальнага характару, яго юмар, яго выдатныя песні і танцы.

З вялікай любоўю гаварыў Іосіф Вісарыёнавіч аб украінскіх народных песнях...

— Вы глядзелі фільм Чыаурэлі «Апошні маскарад»?

— Не, — адказаў я.

— Дарэмна, вы паглядзіце. Добры фільм. Толькі яго варта паглядзець некалькі разоў. — І, звяртаючыся да таварыша Варашылава, дадаў: — Я наогул думаю, што добрыя фільмы трэба глядзець некалькі разоў. За адзін раз цяжка да канца зразумець усё, што рэжысёр думаў і хацеў сказаць на экране».

Калгаснікі на прыёме ў таварыша Сталіна

Гэта было ў канцы 1933 года. Пяцьдзесят лепшых людзей калгасаў Днепрапятроўшчыны прыехалі ў Маскву расказаць правадыру народаў таварышу Сталіну аб сваіх перамогах.

23 снежня калгаснікі былі прыняты ў Крэмлі таварышам Сталіным. У гутарцы, якая прадаўжалася дзве гадзіны, удзельнічаў тав. Л. М. Кагановіч.

Сярод дэлегатаў былі прадстаўнікі такіх калгасаў, якія атрымалі на працадзень па 12, 15 і 20 кілаграмаў хлеба і ад 2 да 7 рублёў грашыма, гэта значыць ад 400 да 800 і 1.000 пудоў зярна на сям'ю (не лічачы іншых прадуктаў) і ад 1.000 да 2—3 тысяч рублёў грашыма.

— Ці ёсць у вашай вобласці, — запытаў таварыш Сталін, — такія калгасы, якія атрымалі на працадзень менш 3 кілаграмаў хлеба!

— Не, — адказвалі дэлегаты, — такіх калгасаў у гэтым годзе ў нашай вобласці няма.

Калгаснікі аднадушна адзначалі не толькі велізарны рост сваіх даходаў, але і значны рост аграмаджанай маемасці калгасаў, у прыватнасці — жывёлагадоўчых калгасных ферм.

Таварыш Хіжняк, прадстаўнік калгаса «III Інтэрнацыянал», расказаў, што яны не толькі паладзілі электрамалацьбу і абваднение палёў, але і ацяпляюць электрычнасцю свінарнік на 300 свіней.

— Ну, і што-ж, — запытаў, смеючыся, таварыш Сталін, — свінні адчуваюць гэта!

— Ого, яшчэ як адчуваюць! — адказаў дэлегат.

Многія з дэлегатаў падкрэслівалі культурны рост вёскі і яшчэ большы рост культурных запатрабаванняў.

Таварыш Сталін цікавіўся работай калгасных брыгадзіраў: ці ўдалося надабраць добрых, дзельных работнікаў брыгадзірамі, ці не змяняюць іх марна. Асабліва таварышы Сталін і Кагановіч цікавіліся становішчам і работай жанчыны ў калгасах: ці не заціраюць жанчын, ці многа жанчын брыгадзіраў, старшынь калгасаў. Яны з дакорам адзначылі, што сярод дэлегатаў мала жанчын: на 50 чалавек усяго некалькі калгасніц.

Да дэлегаткі Арыны Доўгаль таварыш Сталін звярнуўся з пытаннем:

— Ну, а як цяпер, лепш стала з жанчынай, не б'юць больш жонак сяляне?

Тав. Доўгаль адразу нават не зразумела пытання, а зразумеўшы, рассмяялася:

— Ды не, цяпер не чапаюць, ці-ж у калгасе гэта можна? То раней было, а цяпер няма.

Пад канец таварыш Сталін сказаў невялікую прамову. Таварыш Сталін гаварыў аб дасягненнях калгасаў і ўказаў, што гэта толькі першыя крокі. Нават 10—12 кілаграмаў на працадзень яшчэ мала. Трэба больш. І будзе ў калгаснікаў многа больш, калі яны будуць чэсна працаваць у калгасе. Тое, што дасягнута, — гэта толькі пачатак, першы крок. Трэба дабіцца большага, каб можна было жыць усім заможна. У калгасаў ёсць цяпер усё, што патрэбна для заможнага жыцця. У калгасаў ёсць выдатная **зямля,** і прытым, у такой вялікай колькасці, аб якой не маглі марыць кулакі. Цяпер-жа не стары час, калі трэба было купляць кожны кавалачак зямлі і капіць на гэтую справу грошы гадамі. Зямля цяпер грамадская, народная, замацаваная за калгасамі навечна. Вы толькі працуйце і апрацоўвайце зямлю працай, — у зямлі недахвату не будзе.

У калгасаў ёсць, далей, **трактары, сельскагаспадарчыя машыны,** і прытым у такой вялікай колькасці, аб якой не маглі нават марыць кулакі, памешчыкі. А трактараў і машын будзе ў вас усё больш і больш.

Нарэшце, у калгасаў ёсць свой, **рабоча-сялянскі ўрад,** які дапамагае сялянам усімі мерамі, усімі сродкамі. У свеце няма іншай краіны, дзе-б сяляне мелі свой, совецкі ўрад, які дапамагае ім і падтрымлівае іх. Толькі ў нашай краіне ёсць такі ўрад, які надзяляе працоўных сялян, з'яднаных у калгасы, лепшымі землямі, прадастаўляе ім трактары і машыны... Стала быць, у калгасаў ёсць усё для таго, каб жыць заможна. Патрэбна ім яшчэ толькі адно: працаваць чэсна ў калгасе і берагчы калгаснае дабро.

І калі ўсе калгаснікі—усе, а не толькі большасць, будуць працаваць чэсна,— калгасы заваляцца прадуктамі, яны заваляцца ўсякім дабром і наша краіна стане самай багатай краінай у свеце. А аб тым, каб тавараў для вёскі было больш, — аб гэтым паклапоціцца ўрад і партыя. У гэтым можаце не сумнявацца, — закончыў таварыш Сталін і цёпла развітаўся з дэлегацыяй.

*) Ідэю пастаноўкі вядомай кінокарціны «Шчорс» падаў рэжысеру А. Даўжэнка таварыш Сталін.

Як мы рэдагавалі Канстытуцыю

Дэпутат Вярхоўнага Совета СССР тав. **А. Огнеў** (былы машыніст дэпо Тула), прымаў удзел у рабоце рэдакцыйнай камісіі Надзвычайнага VIII Усесаюзнага З'езда Советаў, якая канчаткова адрэдагавала пад старшынствам таварыша Сталіна тэкст Канстытуцыі. Тав. Огнеў расказвае:

«...Таварыш Сталін прайшоў да стала прэзідыума і заняў месца старшыні. Селі на свае месцы і мы ўтварылі цесны кружок. Многім з нас, у тым ліку і мне, упершыню давялося так блізка — зусім побач бачыць Іосіфа Вісарыёнавіча. Кожны глядзеў на яго твар, азораны дабрадушнай усмешкай, і стараўся запячатлець у сваім сэрцы вобраз самага дарагога і блізкага чалавека.

Выступалі многія. Побач са мной сядзеў машыніст, цяпер начальнік Октябрскай чыгункі, тав. Багданаў. Я бачыў, як, рыхтуючыся да выступлення, ён хваляваўся і нерваваў. Але вось ён загаварыў. Першыя яго словы былі збіўчывы. Іосіф Вісарыёнавіч падбадзёрыў яго рэплікай, папрасіў не саромецца і гаварыць проста. Багданаў быстра асвоіўся і, падбадзёраны старшынёю, стаў правільна і паслядоўна развіваць сваю мысль.

Гэтая выключная чуласць таварыша Сталіна, яго надзвычайная прастата, уменне дапамагчы чалавеку ў патрэбны момант здзівілі мяне вельмі моцна. Трэба было бачыць, з якой увагай выслухоўваў Іосіф Вісарыёнавіч членаў рэдакцыйнай камісіі. Быстра ўзважыўшы ўсё сказанае выступаўшымі, таварыш Сталін адразу-ж вызначаў, наколькі каштоўна тая ці іншая заўвага, і ставіў пытанне на абмеркаванне. У праекце Канстытуцыі было выражэнне: «Дзеючы закон». Адзін з членаў камісіі прапанаваў выкрэсліць слова «дзеючы», як лішняе, бо калі закон не дзейнічае, то гэта ўжо не закон.

Выслухаўшы гэту прапанову, Іосіф Вісарыёнавіч усміхнуўся і сказаў:

— Правільна, непатрэбнае слова.

І слова «дзеючы» было выкрэслена.

Ва ўсім, нават у самых нязначных дробязях, таварыш Сталін праяўляў увагу да нас. Помніцца, у вузкім праходзе да трыбуны стаяла крэсла, якое перашкаджала ўсім выступаўшым, калі яны накіроўваліся да стала прэзідыума. Ніхто не звяртаў увагі на гэта крэсла, — не да яго нам усім было. Тады Іосіф Вісарыёнавіч падняўся са свайго месца, вышаў з-за стала прэзідыума і сам убраў злапалучнае крэсла з дарогі.

...Работа рэдакцыйнай камісіі падыходзіла к канцу. Адну за другой мы разглядзелі і абмеркавалі ўсе 43 папраўкі, унесеныя да праекта Канстытуцыі, і многія з іх прынялі».

Якімі павінны быць нашы самалёты

Летам 1939 года стаханаўцы, майстры, канструктары і інжынеры аднаго з авіяцыйных заводаў былі выкліканы ў ЦК ВКП(б) на нараду з таварышам Сталіным і кіраўнікамі партыі і ўрада.

Удзельнік гэтай нарады, інжынер **Д. Мышляўцаў** расказвае:

«...Заводскія аўтамашыны павезлі нас у ЦК ВКП(б). Разам з намі прыехаў нарком авіяцыйнай прамысловасці М. М. Кагановіч.

У зале пасяджэнняў — абстаноўка строгая, простая, дзелавая. Займаем месцы.

5 гадзін 45 мінут. Справа адкрываюцца дзверы, і вось ідуць да стала прэзідыума таварышы Сталін, Молатаў, Варашылаў, Андрэеў і Маленкоў. Мы ўзбуджана і бурна апладыруем да таго часу, пакуль таварыш Сталін не паднімае руку і гэтым рухам супакойвае нас.

Нараду адкрыў таварыш Молатаў. Проста і зразумела расказаў ён, з якой мэтай запрасілі нас сюды: члены Цэнтральнага Камітэта партыі і члены ўрада хочуць пачуць ад радавых рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў аб тым, як працуе завод, як і чым жыве яго калектыў.

Пасля таварыша Молатава слова ўзяў таварыш Варашылаў. Таксама проста і зразумела гучэлі яго словы, прасякнутыя клопатамі аб нашай доблеснай Чырвонай Арміі.

Затым выступаюць прадстаўнікі завода. Гавораць стаханаўцы, лётчыкі-выпрабавальнікі, канструктары, інжынеры. Таварыш Сталін уважліва прыслухоўваецца да слоў кожнага. Таварыш Сталін яшчэ і яшчэ ўдакладняе асобныя пытанні: як працуе тэхнічная мысль, як дапамагаюць рацыяналізатарам і вынаходцам, як клапоцяцца аб жывым чалавеку, якія ўмовы вытворчасці, арганізацыя працы, зарплата.

Мы сядзім ужо шэсць гадзін, час наблізіўся к поўначы, а здаецца, што мы толькі прышлі. Ва ўсіх настрой прыўзняты, кожнаму хочацца расказаць аб малейшых дэталях заводскага жыцця, падзяліцца сваімі думамі. Разам з тым кожны з нецярплівасцю чакае: калі-ж выступіць таварыш Сталін. Нарэшце, таварыш Андрэеў аб'яўляе:

— Слова мае таварыш Сталін.

Мы ўсе быццам наэлектрызаваны. Баімся прапусціць хоць адно слова. Гэта-ж выступленне правадыра — праграма ўсёй нашай будучай дзейнасці!

Падводзячы вынікі нарады, таварыш Сталін гаворыць аб тым, што совецкая авіяцыйная прамысловасць, у прыватнасці наш завод павінен даваць самалёты, якія па якасці непараўнана пераўзыходзілі-б самалёты капіталістычных краін. Нашы машыны павінны лятаць вышэй, далей, быстрэй за ўсіх, мы абавязаны аснашчаць навейшай тэхнікай непераможную Рабоча-Сялянскую Чырвоную Армію — аплот мірнай працы народаў Совецкага Саюза.

Таварыш Сталін гаворыць аб штодзённых клопатах і ўвазе да людзей, якія будуюць самалёты і лятаюць на іх. Ён указвае, якія трэба ствараць ўмовы для рабочых, інжынераў і лётчыкаў-выпрабавальнікаў. Таварыш Сталін гаворыць аб канструктарскай рабоце. І вось тут, калі ён крок за крокам крытычна разбірае асобныя пытанні самалётабудаўніцтва, мы атрымліваем наглядны ўрок, і нашым спрэчкам даецца бліскучае вырашэнне. У прыватнасці, таварыш Сталін спыніўся на прымяненні патайной клёпкі і сваімі парадамі канчаткова вырашыў усе нашы сумненні ў гэтым пытанні.

Я глядзеў на таварышоў і адчуваў, што ўсе яны, як і я, ад простых і мудрых слоў вялікага правадыра атрымалі велізарнае натхненне і зарадку для далейшай творчай работы».

Гутарка аб артылерыі

Начальнік Артылерыйскага Упраўлення РСЧА камдзіў тав. Г. Саўчанка расказвае:

«Гэта было ў тыя годы, калі Чырвоная Армія толькі прывяла ў парадак артылерыйскае і стралковае ўзбраенне, якое асталося пасля грамадзянскай вайны. Мы толькі прыступалі да мадэрнізацыі старых гармат, а наша прамысловасць ледзь спраўлялася з вырабам пушак узору 1902 года.

...Аднойчы мяне выклікаў таварыш Сталін і адразу павёў гутарку аб артылерыі. Ён закрануў яснае і, прызнацца, некалькі агаломшваючае мяне пытанне: у якім корпусе больш артылерыі — у нашым ці ў магчымага праціўніка. Я адказаў, што ў нас намнога менш.

— Ну, як-бы вы біліся? Разбілі-б такога праціўніка? — запытаў таварыш Сталін.

Я стаў даказваць, што і з малымі тэхнічнымі сродкамі мы пераможам. Трэба і пры невялікай колькасці артылерыі тактычным уменнем, арганізаванасцю, сілай духу і бальшэвіцкай згуртаванасцю разграміць праціўніка.

Таварыш Сталін уважліва слухаў. Гутарка цягнулася тры гадзіны. У заключэнне таварыш Сталін сказаў:

— Гэта ўсё верна. Так і павінен разважаць воін Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі—біць ворага, які-б ён ні быў і якім-бы ён тэхнічна ні быў моцным.

Затым, пахлопаўшы мяне па плячы, таварыш Сталін дадаў:

— А ўсё-ж я палічыў-бы за лепшае, каб Чырвоная Армія мела артылерыі ў некалькі разоў больш, чым ворагі. Калі нашаму байцу з яго выдатнымі баявымі якасцямі даць яшчэ першакласную тэхніку, ды ў колькасці большай, чым у праціўніка, то гэта справа будзе больш надзейнай. Верна?

— Вядома, верна,—адказаў я і падумаў, як-жа можна атрымаць такую тэхніку... Гэтыя разважанні былі перарваны лаканічным рэзюме таварыша Сталіна.

— У кароткі тэрмін будзем мець гэту тэхніку—лепш і больш, чым любыя ворагі.

Гэта былі гістарычныя словы».

ЗАРУБЯЖОМ

„УС ЭСЦІ" АБ ВІЗІЦЕ ГЕНЕРАЛА ЛАЙДОНЕР У МАСКВУ

ТАЛІН, 16 снежня. (ТАСС). «Маскоўскі візіт генерала Лайдонер, — піша газета «Ус эсці», — звязан з заключэннем пакта аб узаемадапамозе. Пакт гарантуе бяспечнасць абодвух краін, праваджэнне яго ў жыццё павінна ажыццяўляцца пераважна ваенным камандаваннем абодвух дзяржаў. Таму першыя сустрэчы генерала Лайдонер у Маскве з Маршалам Варашылавым набываюць асобы характар і значэнне».

Выражаючы думку эстонскай грамадскасці і ўрадавых кругоў, «Ус эсці» піша: «Галоўнакамандуючаму быў наладжан урачысты прыём у Маскве, на якім прысутнічалі кіраўнікі Савецкага Саюза: Сталін, Старшыня Савета Народных Камісараў і Камісар па замежных справах Молатаў, Камісар Абароны Варашылаў, Маршал Будзённы, Народны Камісар Ваенна-Марскога Флота Кузняцоў. Потым генерал Лайдонер быў прыняты асобна Сталіным. Усё гэта ўказвае на важнасць яго візіта. Такім прыёмам у Маскве аказваюцца не многія госці.

У часе прабывання галоўнакамандуючага ў Маскве кіраўнікі Савецкага Саюза [illegible] падкрэслілі, што Эстонія [illegible] за мірны дагавор і падпісала пакт аб узаемадапамозе з Савецкім Саюзам. [illegible] савецка-эстонскі пакт адкрыў [illegible] новую эру ў адносінах паміж вялікай дзяржавай — Савецкім Саюзам і яго малымі суседзямі, выступаючым у барацьбе за мір і бяспечнасць на ўсходзе [illegible] частцы Балтыйскага мора на аснове [illegible] інтарэсаў. Вышэйшай мэтаю Савецкага Саюза і балтыйскіх краін зараз з'яўляецца — не быць уцягнутымі ў вайну, прадаўжаць сваё мірнае будаўніцтва».

РАЗГУЛ БЕЛАГА ТЭРОРА Ў МАНЕРГЕЙМАЎСКАЙ ФІНЛЯНДЫІ

НЬЮ-ЙОРК, 15 снежня. (ТАСС). Паведамленні з нейтральных краін сведчаць аб тым, што ў маннергеймаўскай Фінляндыі пачаўся разгул белага тэрора супроць незадаволеных палітыкай маннергеймаўскай клікі грамадзянскага насельніцтва і салдат. Агенцтва Юнайтэд прэс у паведамленні з Капенгагена перадае, што пяцьдзесят фінляндскіх салдат па загаду камандавання былі расстраляны за «здраду».

ЛОНДАН, 15 снежня. (ТАСС). У англійскі друк пранікаюць, не гледзячы на цэнзуру ўрада, весткі аб парастанні незадаволенасці сярод фінляндскіх салдат. Камандаванне белафінаў прымае жорсткія меры для падаўлення ўсё болей растучага незадавалення салдат. Газета «Дэйлі геральд» змяшчае паведамленне агенцтва Брытыш Юнайтэд прэс з Бергена аб тым, што фінляндскі ваенны суд прыгаварыў да расстрэлу группу салдат. Прыгавор выконваюць пасля правядзення смерцю трох фінляндскіх салдат, абвінавачаных іх «ў дзяржаўнай здрадзе». Прыгавор прыведзен у выкананне.

ЗЛОЎЖЫВАННІ ПРЫ ВЫБАРАХ У ЗША

Газета «Чыкаго дэйлі ньюс» публікуе абшырны матэрыял аб злоўжываннях і грубым парушэнні правоў выбаршчыкаў у штаце Ілінойс у часе выбараў у кангрэс у 1938 годзе, а таксама ў часе муніцыпальных і розных мясцовых выбараў у 1939 годзе. Спецыяльна назначаны суд прысяжных на працягу 1939 года разглядаў гэту справу. Выяўлен агідны малюнак ашуканства, машынацый і насілля над выбаршчыкамі. Суд прысудзіў кіраўнікоў выбарчых участкаў за ўмовы, у якіх праводзіліся выбары, як «скандальныя». 32 чалавекі аддадзены суду, сярод іх — члены акруговых выбарчых камісій, многія палітыкі і мясцовыя лідэры буйных палітычных партый (рэспубліканскай і дэмакратычнай).

Антысавецкі ансамбль Лігі нацый. Рыс. Ян. Кашкеля.

НА ЗАХОДНІМ ФРОНЦЕ

ПАРЫЖ, 16 снежня. (ТАСС). Агенцтва Гавас перадае наступнае паведамленне аб становішчы на заходнім фронце: «Колькасць немецкіх войск, сабраных на фронце два месяцы таму назад, не падвергнулася прыкметнаму змяненню. Буйныя воінскія часці прадаўжаюць аставацца ў поўнай гатоўнасці к таму, каб у 24 гадзіны пачаць дзейнічаць».

Адначасова адзначаецца, што ў раёне Вогезаў адбылося ўчора некалькі сутычак паміж перадавымі патрульнымі падраздзяленнямі.

БЕРЛІН, 15 снежня. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро паведамляе, што ўчора ў другой палавіне дня, у раёне паміж Спікерогом, Вангерооге і Гельголандам адбыўся паветраны бой паміж англійскімі і германскімі самалётамі. У налёце прынялі ўдзел навейшыя англійскія ваенныя самалёты тыпу «Вікерс-Велінгтон», спатканыя германскімі знішчальнікамі «Мессершміт». Бой цягнуўся звыш гадзіны. Частка бамбардыроўшчыкаў, скарыстаўшы густую воблачнасць, скрылася. Дзесяць англійскіх самалётаў з экіпажамі былі збіты. Адзін наш знішчальнік зрабіў вымушаную пасадку на мора. Англічанам не ўдалося скінуць ні адной бомбы.

Цяжкае становішча сямей ваеннаслужачых у Англіі

ЛОНДАН, 15 снежня. (ТАСС). Апарат [illegible] выдачы дапамогі сем'ям ваеннаслужачых пры англійскім міністэрстве пенсій паведамляе аб велізарным патоку заяў ад англійскіх салдат і іх жонак, якія сведчаць аб цяжкім становішчы сямей ваеннаслужачых. У дэпартамент паступае штодзенна не менш 500 заяў, і ёсць усе падставы меркаваць, што гэтая лічба ўзрасце ў бліжэйшы час да 1.000. Аднак нават у тых выпадках, калі сям'я ваеннаслужачага і дабіваецца атрымання пенсіі, апошняя настолькі нізкая, што не забяспечвае і поўгаладнага існавання.

НА ФРАНТАХ КІТАЯ

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ КІТАІ

У паўднёвай частцы правінцыі Хубэй кітайскія войскі, занятыя Тушпань, працягваюць праследаванне ўперад. Адзін з кітайскіх атрадаў наступае на Янлоутун (на захад ад Тушпаня). У цэнтральнай частцы гэтай правінцыі кітайскія часці, фарсіраваўшы раку Хань, занялі Дабаовань і праследуюць на ўсходзе нападаўшых японскіх салдат на Цзіньмынь. На поўнач ад Суйчжоу (у паўночна-ўсходняй частцы правінцыі Хубэй) кітайцы працягваюць весці наступленне.

Адначасова кітайскія войскі вядуць баі каля Кайхуа (правінцыя Цзянсі). Адна калона кітайскіх войск, абышоўшы японцаў з тылу, каб перарэзаць камунікацыі паміж Наньчанам і Цзюцзянам.

12 снежня каля Цзюцзяна агнём кітайскай артылерыі было патоплена японскае ваеннае судно. Утанула звыш 100 японцаў.

Разгром рысавых крамаў у Шанхаі

ШАНХАЙ, 16 снежня. (ТАСС). Учора ў Шанхаі былі разгромлены 33 рысавыя крамы, з якіх галодны натоўп расцягваў рыс. Паліцыя марыянетачнага ўрада абстраляла натоўп. Ёсць ахвяры.

У г. Беластоку налічваецца 72 тэкстыльныя прадпрыемствы. 16 [illegible] 4 мета[illegible] прадпрыемствах. НА ЗДЫМКУ: [illegible] прадзільна-ткацкай фабрыкі № 7—8 [illegible] абсталяваннем. Фота Д. Чарнова. (Фотахроніка БЕЛТА).

ЭКСКУРСІІ НА РАДЗІМУ ТАВАРЫША СТАЛІНА

Працоўныя Савецкай Беларусі з вялікай цікавасцю наведваюць мясцовасці, звязаныя з імем вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна ў Закаўказзі, а таксама радзіму Іосіфа Вісарыёнавіча — горад Горы. З пачатку года тут пабывала 338 экскурсантаў з Беларусі.

112 педагогаў—выдатнікаў школ рэспублікі наведалі музей Рэвалюцыі ў Баку, падпольную друкарню ў Тбілісі, семінарыю, дзе вучыўся Іосіф Вісарыёнавіч, пабывалі ў Батумі, дзе азнаёміліся з нелегальнай рэвалюцыйнай дзейнасцю таварыша Сталіна.

У азнаменаванне 60-годдзя з дня нараджэння таварыша Сталіна з БССР у савецкую Грузію — на радзіму геніяльнага правадыра — выязджае экскурсія ў саставе 22 чалавек. Сярод экскурсантаў — стаханаўцы шкляных і кандытарскіх прадпрыемстваў, арцелей промкааперацыі, а таксама рабочыя сувязі. (БЕЛТА).

АБЛАСНЫЯ ДАМЫ НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ

Цэнтральны Дом народнай творчасці БССР праводзіць вялікую работу па арганізацыі дамоў народнай творчасці ў заходніх абласцях БССР. У горадзе Беластоку ўжо створан абласны Дом народнай творчасці. Такія-ж абласныя дамы народнай творчасці адкрываюцца ў Пінску, Баранавічах, Брэсце і Вілейцы.

У бліжэйшы-ж час у заходніх абласцях намечана правесці курсы і семінары па падрыхтоўцы кіраўнікоў харавых, музыкальных, драматычных і балетных гурткоў і калектываў. Мяркуецца таксама правесці паветовыя і абласныя алімпіяды мастацкай самадзейнасці.

НОВЫЯ КЛУБЫ, ХАТЫ-ЧЫТАЛЬНІ

БЕЛАСТОК. (Кар. «Звязды»). У вёсках Заблудаўскай воласці, Беластоцкага павета, адкрыта 6 клубаў, 7 хат-чыталень, 14 бібліятэк. Амаль пры кожнай хаце-чытальні працуюць гурткі па вывучэнню Сталінскай Канстытуцыі і рускай мовы. 12 хат-чыталень адкрыты ў вёсках Завыкскай воласці. У вёсцы Кажаны ідзе падрыхтоўка да будаўніцтва новага клуба на 500 месц. У гэтай вёсцы адкрыта вячэрняя школа для дарослых. У вёсцы Гадуны, па ініцыятыве настаўніка Звольскага, арганізаван гурток па ліквідацыі непісьменнасці. Гурток наведваюць каля 40 чалавек.

ПАДРЫХТОЎКА МЕДЫЦЫНСКІХ СЯСЦЁР

МАГІЛЕЎ. Гарадскі камітэт Чырвонага крыжа арганізаваў на шаўковай фабрыцы імені Куйбышава і ў педагагічным інстытуце школы па падрыхтоўцы без адрыву ад вытворчасці медыцынскіх сясцёр. У школах навучаецца 90 чалавек.

Пасля тэарэтычнай вучобы медсёстры будуць праходзіць практыку ў амбулаторыях і больніцах горада.

ЭЛЕКТРЫЧНАСЦЬ У РАБОЧЫМ ПАСЁЛКУ

ЛІДА. Пёмныні і брудныні былі раней вуліцы рабочага пасёлка Раслакі Лідскага павета. У дамах рабочых асвятленнем служыла лучына і рэдка калі карасінавая лямпа.

Зараз у дамы рабочых праведзена электрычнасць. Электрычныя ліхтары асвятляюць вуліцы рабочага пасёлка.

ВЫЙГРЫШ У 10 ТЫСЯЧ РУБЛЁЎ

Бюро праверкі выйгрышаў Галоўнага ўпраўлення ашчадкас і дзяржкрэдыта БССР выявіла буйны выйгрыш па ўнутранай пазыцы 1938 года.

Абліганыя 07 серыі 11131 Дзяржаўнай унутранай пазыкі 1938 г., належачая грамадзяніну Н., выйграла па апошняму 9 тыражу 10 тысяч рублёў.

РЭСПУБЛІКАНСКІ РОЗЫГРЫШ ПЯРШЫНСТВА ПА БІЛЬЯРДУ

15 снежня ў Мінску пачаўся рэспубліканскі розыгрыш асабіста-каманднага пяршынства па більярду. У розыгрышы прымаюць удзел 12 каманд—Мінска, Гомеля, Магілева і Бабруйска. Спаборніцтвы пачаліся сустрэчай каманд мінскага таварыства «Спартак» і Інстытута фізкультуры БССР.

НОВЫ ЦЭХ У ДРУКАРНІ ІМЕНІ СТАЛІНА

У друкарні імені Сталіна (Мінск) ідзе абсталяванне новага картоннага цэха. Цэх пускаецца ў эксплаатацыю ў пачатку будучага года. Ён будзе працаваць на адыходах—абрэзках паперы. Магутнасць цэха — паўтары тоны добраякаснага картона ў суткі. Асноўнае абсталяванне для новага цэха ўжо атрымана.

ЗАКОНЧЫЎСЯ 11 ШАХМАТНЫ ЧЭМПІЯНАТ БССР

МАЙСТАР ВЕРАСАЎ — ЧЭМПІЁН РЭСПУБЛІКІ

Учора закончыўся шахматны чэмпіянат БССР. Перад апошнім турам майстар Верасаў тонкімі манеўрамі выратаваў адкладзеную ў горшым становішчы партыю з Насцюшонкам — дабіўся нічыёй. Маючы на $1^1/_2$ ачка больш канкурэнтаў, ён забяспечыў сабе перамогу ў турніры. Мабыць і дзякуючы гэтаму, іграючы чорнымі супроць Брэйтмана, майстар хутка перавёў партыю на востра-камбінацыйныя рэйкі. Брэйтман, ратуючыся ад мата, прымушан быў пайсці на афяру ферзя за двух сланоў, чым стварыў небяспечную атаку на караля чорных. Здавалася, нават, што ладдзя і сланы белых пераможуць, але майстар новымі рашучымі, нечаканымі ўдарамі прымусіў Брэйтмана скласці зброю. Партыя можа быць аднесена да адной з лепшых у турніры. У рэзультаце ў Верасава $10^1/_2$ ачкоў з 13 магчымых і званне чэмпіёна БССР.

Другое месца заняў майстар Маневіч. Пачаўшы турнір адным ачком і трыма радавымі нулямі (майстар прыехаў на турнір прама з работы, не меўшы ў бягучым годзе нават адпачынку), ён у далейшым знайшоў свой стыль і з 9 астатніх партый набраў $7^1/_2$ ачкоў пры выйгрышы ў майстра Верасава і нічыёй з майстрам Сілічам. $8^1/_2$ ачкоў і другое месца пры гэтых умовах — пачэсны рэзультат.

Трэцяе, чацвертае і пятае (!) месцы падзялілі майстар Сіліч, Сташэўскі і школьнік Фрадкін, набраўшы па 8 ачкоў. На шостым — Жудро з 7 ачкамі, прычым да 5 тура Жудро, як і Маневіч, прыйшоў з адным ачком. Пачынаючы з 7 і да 11 месца сталі: школьнік Сагаловіч, Каманецкі, Насцюшонак, Зісман і Брэйтман — па $6^1/_2$. Далей Кейлес — $4^1/_2$, Іваноў — 4. У кожным турніры нехта павінен займаць і апошняе месца і на гэты раз яно дасталося Шанько, які ўпершыню прымае ўдзел у такім буйным спаборніцтве.

ПЕРАД АПОШНІМ ТУРАМ

У шашачным чэмпіянаце БССР сёння іграецца апошні тур. Становішча пасля 10 тураў не дае шансаў для прагноза, хто будзе чэмпіёнам. Выяснілася толькі, што майстар Гардон, які трымаў гэтае званне 13 год, званне чэмпіёна страціў. Пасля 10 тураў маюць: чэмпіён СССР майстар Сокаў — 8, Каплановіч, Гарадзецкі і Грушэцкі — па $6^1/_2$, майстар Гардон і Меднікаў — па 5. Шумахер, Лукін, Борак, Сасонкін і Храпуновіч — па 4. Агеенка — $2^1/_2$ ачка.

Майстар Сокаў іграе па-за конкурсам. Такім чынам, чэмпіёнам можа быць хто-небудзь з трох наступных, або ўсе тры разам.

Паведамленне

З 18 снежня пры Доме партактыва адкрываецца выстаўка «Жыццё і дзейнасць таварыша Сталіна».

Выстаўка будзе адкрыта з 10 гадзін раніцы да 11 гадзін вечара. Партарганізацыі і грамадскія арганізацыі, якія жадаюць арганізаваць экскурсію на выстаўку, павінны даць заяўку ў канцылярыю Дома партактыва па тэлефону № 25-533 (з 10 гадз. раніцы да 4-х гадзін дня).

Адказны рэдактар Т. С. ГАРБУНОЎ.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ФІЛАРМОНІЯ БССР (Памяшканне клуба імені Сталіна)

18 снежня Абанемент № 8.

КАНЦЭРТ

Саліст Тбіліскага ордэна Леніна дзяржаўнага тэатра оперы і балета імені З. Паліяшвілі.
Георгій ЛАМІДЗЕ (тэнар)
А. АРОНАВА (раяль)
Т. А. САЛАЎЁЎ (мастацкае чытанне)
Партыя фортэпіяна—МАЗАІНАВА.
У ПРАГРАМЕ — арыі і рамансы грузінскіх і заходне-еўрапейскіх кампазітараў.
Пачатак у 9 гадзін вечара.
Білеты ў касе клуба штодзенна з 3 г. дня да 9 г. вечара.

ВЯЛІКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА БССР
17 снежня
Абанемент № 137.
САЛАВЕЙ
Пачатак у 8 г. веч.
Білеты ў тэатральнай касе Дома саюзаў з 12 да 5 г., у дзень пастаноўкі — у касе тэатра з 6 г. веч.

ПЕРШЫ БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР
17 снежня — СПЕКТАКЛЯ НЯМА
Абанемент № 73, сапраўдны на 20 снежня.
18 снежня — абанемент № 74.
«СКУПЫ»

ДЗЯРЖАЎНЫ ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР БССР
17 снежня — абанемент № 41.
СУЛАМІФ
Пачатак у 8 г. вечара.
Каса з 12 да 2 і з 4 да 8 г. веч.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»
«УЧИТЕЛЬ»

Кінотэатр «РОДИНА»
«ВЕЛИКИЙ ГРАЖДАНИН»
(2-я серыя)

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
«СОРОЧИНСКАЯ ЯРМАРКА»

Кінотэатр «Спартак»
«ЗАКЛЮЧЕННЫЕ»

Дзіцячы кінотэатр
«СЕМЕРО СМЕЛЫХ»

Кінотэатр «НАВІНЫ ДНЯ»
Гукавы хронікальны фільм.
«ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ»

ЛІКЁРНА-ВОДАЧНАМУ ЗАВОДУ (вул. Варашылава, 19, тэл. 21-185)
патрабуюцца:
БУХГАЛТАР-ЭКАНАМІСТ, знаёмы з разлікамі па аўтагужтранспарту, БУХГАЛТАР-КАРТАТЭТЧЫК, ЛАБАРАНТ і некваліфікаваныя РАБОЧЫЯ — жанчыны.
Звяртацца ў аддзел кадраў.

БЕЛАРУСКАЙ БАЗЕ «ОПТМЕТИЗ»
тэрмінова патрабуюцца:
аператыўныя ГАНДЛЁВЫЯ РАБОТНІКІ па метызах, сілікатах, хімікатах і пенька-джутавых таварах. РАХУНКОВЫЯ РАБОТНІКІ, НАМЕСНІК ГАЛОЎНАГА БУХГАЛТАРА, ЮРЫСТКОНСУЛЬТ і МАШЫНІСТКА.
Звяртацца: Дом урада, пакой 37.

АКАДЭМІЯ НАВУК БССР
аб'яўляе НАБОР
У ЗАВОЧНУЮ АСПІРАНТУРУ
ПА НАСТУПНЫХ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯХ:
фізічная хімія, лесахімія, арганічная хімія, фізіялогія раслін, мікрабіялогія, заалогія, балотазнаўства, хімія торфу, механізацыя сельскай гаспадаркі, фізіялогія сельскагаспадарчых раслін, аграхімія, жывёлагадоўля, эканоміка сельскай гаспадаркі, эканоміка прамысловасці, дыялектычны і гістарычны матэрыялізм, старажытная гісторыя, гісторыя СССР і БССР, новая гісторыя, археалогія, гідрабіялогія, гістарычная геалогія, беларуская мова і беларуская літаратура.
Паступаючыя прадастаўляюць наступныя дакументы: заяву, копію дыплома аб сканчэнні ВНУ (завераную натарыусам), характарыстыку з месца работы, дзве фотакарткі, анкету і аўтабіяграфію.
ПРЫЁМ ЗАЯЎ ДА 1 СТУДЗЕНЯ 1940 ГОДА.
Паступаючыя ў аспірантуру падвяргаюцца прыёмным іспытам у аб'ёме ВНУ па наступных прадметах: асновы марксізма-ленінізма, спецыяльная дысцыпліна і замежная мова. Прыёмныя іспыты праводзяцца з 1 па 10 студзеня 1940 года. Пачатак заняткаў з 15 студзеня.
Заявы падаюцца па адрасу: Мінск, Пушкінская, 56, Акадэмія навук БССР, Упраўленне падрыхтоўкі навуковых кадраў.

ФАБРЫКА „КОМУНАРКА"
праводзіць НАБОР
на шасцімесячныя КУРСЫ
СЛЕСАРАЎ, ВАДАПРАВОДЧЫКАЎ і ЭЛЕКТРАМАНЦЁРАЎ.
СТЫПЕНДЫЯ — 180 руб. У МЕСЯЦ.
НА КУРСЫ ПРЫМАЮЦЦА ЖАНЧЫНЫ ВА ЎЗРОСЦЕ АД 18 ГОД З АДУКАЦЫЯЙ НЕ НІЖЭЙ 4 КЛАСАЎ.
ЗАЯВЫ З ПРАЦОЎНАЙ КНІЖКАЙ ПАДАВАЦЬ У АДДЗЕЛ КАДРАЎ ФАБРЫКІ НЕ ПАЗНЕЙ 20 СНЕЖНЯ. (Пашпарт прадстаўляецца асабіста).
АДРАС: ВУЛ. АРАНСКАГА, 18, АДДЗЕЛ КАДРАЎ.

УСТАНОВЫ, ПРАДПРЫЕМСТВЫ, ДОМАЎПРАЎЛЕННІ і ПРЫВАТНЫЯ АСОБЫ, ЯКІЯ
КАРЫСТАЮЦЦА ВАДОЙ
УНУТРАНАГА ВАДАПРАВОДА, ДВАРОВЫХ і ВУЛІЧНЫХ КАЛОНАК і АРТЭЗІЯНСКІХ КАЛОДЗЕЖАЎ,
АБАВЯЗАНЫ САМІ РАБІЦЬ РАЗЛІКІ Ў ТРОХДЗЕННЫ ТЭРМІН СА ДНЯ АТРЫМАННЯ РАХУНКА.
У ВЫПАДКУ НЯЎПЛАТЫ ВА ЎКАЗАНЫ ТЭРМІН
мінводаканалізацыя
ПРАД'ЯЎЛЯЕ РАХУНКІ Ў БАНК ДЛЯ СПІСАННЯ З РАЗЛІКОВАГА РАХУНКА без акцэпта з налічэннем пені, згодна існуючага заканапалажэння. З ПРЫВАТНЫХ АСОБ, ЯКІЯ адмаўляюцца ад уплаты прад'яўляемых ім рахункаў, ЗАПАЗЫЧАНАСЦЬ БУДЗЕ СПАГАНЯЦЦА ПРЫМУСОВЫМ ПАРАДКАМ з налічэннем расходаў на інкасатараў і суд. пошліны. АДМІНІСТРАЦЫЯ.

23 і 24 снежня 1939 года
ў гор. СТАЛІНАБАДЗЕ
АДБУДЗЕЦЦА
ЧАЦВЕРТЫ ТЫРАЖ ВЫИГРЫШАЎ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПАЗЫКІ ТРЭЦЯЙ ПЯЦІГОДКІ
(ВЫПУСК ПЕРШАГА ГОДА)
★
УСЯГО У ТЫРАЖЫ БУДЗЕ РАЗЫГРАНА
610.000 выйгрышаў на суму 96.050.600 руб.
ПАДПІСЧЫКІ, ВЫПЛАЦІЎШЫЯ ЎСЮ АБО ЧАСТКУ ПАДПІСКІ і НЕ АТРЫМАЎШЫЯ ПА ЯКІХ-НЕБУДЗЬ ПРЫЧЫНАХ АБЛІГАЦЫЙ НА ВЫПЛАЧАНУЮ СУМУ, ПАВІННЫ ЗВЯРНУЦЦА Ў АШЧАДКАСУ ПА МЕСЦУ ПАДПІСКІ ДЛЯ АТРЫМАННЯ АБЛІГАЦЫЙ.
УПРАЎЛЕННЕ АШЧАДКАС і ДЗЯРЖКРЭДЫТА БССР.

БЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА
„ГЛАВНЕФТЕСБЫТА"
ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА
ўсіх спажыўцоў нафтапрадуктаў,
што неабходна на працягу снежня 1939 года
правесці ЗВЕРКУ РАЗЛІКАЎ
з нафтабазамі „Главнефтесбыта".
Беларуская кантора «ГЛАВНЕФТЕСБЫТА».

ДАВОДЗІЦЦА ДА ВЕДАМА, што
ДЛЯ ЗВАЛКІ ЧЫСТАГА СНЕГУ
ў СЕЗОНЕ 1939-40 гг.
адведзены наступныя месцы:
1. Магілеўскае шасэ, злева ля ракі Сляпянка (ля старога масціка).
2. Кашары, сенакос за іпадромам і ракой Свіслач.
3. У канцы Пуліхаўскай вул., на сенакосе.
4. У канцы 1-га Беларускага завулка, на сенакосе.
5. Ямы ля пас. «Электрык» па Заліўной вул.
6. Ля Аранскага маста, на сенакосе.
7. Татарскія гароды.
8. Калгасная вуліца на адкосе, супроць лямпавай фабрыкі.
9. Кар'ер ля трамвайнага кальца па вул. Пушкіна — для Трамвайнага ўпраўлення.
МІНГОРКОМГАС.

МІНСКАЕ РАЁННАЕ АДДЗЯЛЕННЕ КІНОФІКАЦЫІ
прымае заяўкі
ПА АБСЛУГОЎВАННЮ
ВЫЯЗНЫМІ КІНОСЕАНСАМІ
ВЫБАРЧЫХ УЧАСТКАЎ
гор. Мінска.
РЭПЕРТУАР КІНОФІЛЬМАЎ — ПА ДАГАВОРАНАСЦІ.
ЗАЯЎКІ ПРЫМАЮЦЦА ШТОДЗЕННА з 10 г. раніцы да 4 г. 30 м. дня па адрасу:
Мінск, Савецкая, 100, 2-гі паверх, пакой 4. Тэл. 22-146.

УВАГА!
„ЮВЕЛИРТОРГ"
КУПЛЯЕ:
БРЫЛЬЯНТЫ, АЛМАЗЫ, РУБІНЫ, САПФІРЫ, ІЗУМРУДЫ, ЖЭМЧУГ і іншыя поўдрагацэнныя камні, ЗОЛАТА, СЕРАБРО, ПЛАЦІНУ ў вырабах і ў ломе, залатыя і сярэбраныя МАНЕТЫ дарэвалюцыйнае рускай чаканкі, ГАДЗІННІКІ і гадзіннікавыя МЕХАНІЗМЫ, МЕЛЬХІОРАВЫЯ ВЫРАБЫ, ХРУСТАЛЬ БАКАРА.
ПІШУЧЫЯ МАШЫНКІ ўсіх сістэм.
КУПЛЯ ПРАВОДЗІЦЦА ЗА НАЯЎНЫ РАЗЛІК ПА ЗАЦВЕРДЖАНАМУ ПРЭЙСКУРАНТУ.
ПРАДАЕ:
ВЫРАБЫ З ЗОЛАТА, СЕРАБРА і ІНШЫХ МЕТАЛАЎ З ДРАГАЦЭННЫМІ і ПОЎДРАГАЦЭННЫМІ КАМНЯМІ, ГАДЗІННІКАВУЮ ФАРНІТУРУ і ІНСТРУМЕНТЫ, СУСАЛЬНАЕ СЕРАБРО і СЯРЭБРАНЫ ПРЫПОЙ, КАЛЕКЦЫІ КАРЫСНЫХ ВЫКАПНЯЎ РУД ДЛЯ ШКОЛ.
Купля і продаж праводзіцца магазінамі „Ювелирторга"
у наступных гарадах:
МІНСК—Ленінская, 17, магазін № 1; ВІЦЕБСК—вул. Праўды, № 10, магазін № 2; ГОМЕЛЬ—Комсамольская, 105; МАГІЛЕЎ—Першамайская, 75.
«ЮВЕЛИРТОРГ».

УПРАЎЛЕННЮ АШЧАДКАС і ДЗЯРЖКРЭДЫТА БССР
патрэбны пакоі
ДЛЯ КУРСАНТАЎ.
З прапановамі звяртацца ў Дом урада, пакой № 60, або па тэлефону № 25-018.

ВЫДАВЕЦТВУ «ЗВЯЗДА»
патрабуюцца:
ШОФЕР і КАЧАГАРЫ
Звяртацца: Савецкая, 49, другі паверх, пакой № 1.

РЭДАКЦЫІ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»
патрабуюцца:
кваліфікаваныя МАШЫНІСТКІ і ВУЧАНІЦЫ, якія добра ведаюць беларускую мову.
Звяртацца: Савецкая 49, трэці паверх, пакой 17, сакратарыят.

Партгрупа, мясцком, адміністрацыя і калектыў супрацоўнікаў Белбродтрэста выражаюць спачуванне галоўнаму бухгалтару трэста тав. ЦЫПКІНУ С. Г. па поваду пасцігшага яго гора — смерці БАЦЬКІ.

Уп. Галоўлітбела № Б—1840. Мінск, друкарня «Звязды», Савецкая, 49. М., М., Ш.